

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemam mesečno K 1.70

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 "
za trikrat 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Poreški škof in njegovi verniki
v Pulju.

Laški puljski liberalci niso imeli nikdar ne poštenja, ne vesti, kako bi ga tudi imeli! Večina teh poštenjakov, ki so imeli prvo besedo v mestu, je že tako zaprtih po istrskih ječah, ker so ogoljufali puljsko prebivalstvo za milijone. S temi ljudmi, ki ne poznajo nobene morale, ki imajo k večjem strahu samo še pred bajonetom in ječo, je vsaka pametna beseda nemogoča. Od takih ljudi nimajo Slovani v Pulju ničesar pričakovati, kaj še kakih narodnih pravic. Metlo v roke, pa jih pognati tje, odkoder so prišli, da bodo imeli vsaj svoje žepe zavarovane pred tem laškim banditstvom!

Danes nam pa narekuje ostre besede, ne puljski magistrat, ampak žali-bože cerkvena oblast, oziroma poreški škof ekscelencja Flapp, ki ima dolžnost oskrbeti puljskim Slovanom dušne oskrbe.

Človek bi mislil, da ni vsaj cerkvena oblast okužena od tega narodnega fanatizma in da je vsaj ta toliko pravična, da skrbi za dušno oskrbo Slovanov. Pa ni tako. Sovraštvo do vsega, kar je slovansko, se tudi pred cerkvenimi vrati ne ustavi, ampak se zanaša tudi čez ta prag. Raz priznice v puljski stolici se ne sme oglašati duhovnik, ki bi Hrvat in Slovenec podučeval o verskih resnicah v njihovem maternem jeziku. Dovoljena je le vsako nedeljo kratka pridiga izpred oltarja. Da to zapostavljanje katoličane slovanske narodnosti boli, bo pač vsakemu lahko umevno. Pošiljale so se radi tega že razne prošnje na poreški ordinarijat, toda vse je bilo zaman.

Zato so se nekateri odločili temu odpomoči potom ustmene prošnje pri poreškem škofu ob priliki njegovega dohoda v Pulj ob Binkoštih. Zbrala se je deputacija, katera se je podala k škofu Flappu in mu predložila svojo prošnjo. Ekscelencja je deputaciji hladno sprejel in bilo je že takoj iz sprejema razvideti, da prosilci nimajo mnogo pričakovati. Ko je deputacija cerkvenemu knezu razložila svojo prošnjo za dovoljenje, da bi se katoličanom slovanske narodnosti v puljski stolici hrvaško pridigovalo in ob nedeljah po-

poldan vršil krščanski nauk v hrvaškem jeziku, je ekscelencja deputaciji odgovoril precej odločno, da je Pulj laško mesto in se zaradi tega ne more dovoliti pridig in krščanskega nauka v hrvaškem jeziku.

Ko je bila ta opravičena prošnja odbita, je deputacija prosila, da bi dovolil škof šolam, katere vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda za Istro, vsaj kateheta, da bi se stroški družbinih šol nekoliko znižali. Škof je tudi to prošnjo kratkoma odbil s pristavkom, da tega ne more dovoliti.

Ko je deputacija uvidela, da so vse prošnje zaman, si je dovolila vprašanje na škofa, če je morda vzrok temu strahu pred laškim časopisjem, nakar je cerkveni knez odgovoril, da je iskati vzroka njegovemu postopanju v morebitni kritiki v laškem časopisju in pa v strahu pred eventualnimi demonstracijami.

Ta zadnja izjava cerkvenega kneza je pač nekaj nezaslišanega. Včasih se cerkev ni bala niti prelivanja krvi, danes v 20. stoletju pa se boji cerkvena oblast par laških brezverskih fanatikov in puljskih sleparjev. Tudi trditev, da je Pulj laško mesto, ne drži. Pri zadnjem ljudskem štetju je laško-liberalna stranka sama naštel v puljskem okraju 15.881 Slovanov in 20.108 Lahov. Seveda je v teh številkah zapopadana tudi okolica. Sliko od mesta samega pa podaja uradne številke lanske ožje volitve za državni zbor. Pri tej volitvi je dobil izključno v mestu slovanski kandidat dr. Laginja 2033, laški liberalci dr. Rizzi pa 2942 glasov, torej samo 900 glasov več kakor dr. Laginja, slovanski kandidat. V teh številkah so seveda samo 24letni moški, ki so prišli na volišče. Kje so pa sedaj družine vseh teh volilcev in oni, ki sploh volili niso? Te uradne številke so pač dosti jasen dokaz, da Pulj ni laško mesto. Te številke je pa treba še precej pomnožiti, kajti ljudsko štetje je izvršila laško-liberalna komora v času, ko sta bila njena slava in moč na vrhuncu. Pulju daje na zunaj pečat lahonstva le laško-liberalen fanatizem, kateri bi se moral pa po našem skromnem mnenju od cerkvene strani vse preje nego upoštevati.

Iz navedenega je razvidno, da so prošnje v Pulju bivaajočih Slovanov po hrvaških pridigah popolnoma upravičene in da bi hrvaški cerkveni govorniki katoliški živeli med puljskimi Slovani znatno poživili. Moralno življenje stoji tu na tako nizki stopnji, kakor v ma-

lokakšnem drugem mestu. Mnogo tega duševnega zla je pripisovati sedanjemu postopanju poreškega ordinarijata.

Drug slučaj. Pri ekscelenci so se pritožili tudi hrv. verniki iz Premanture čez svojega župnika, kateri je sicer rojen Dalmatinec, navzlic temu pa fanatičen Lah. Prosili so škofa, da bi jim poslal župnika njihovega jezika, ker je Premantura po ogromni večini hrvaška; našli so gluha ušesa.

Vzroki tega krivičnega postopanja poreškega škofa niso posebno apostolski. Kam bomo pa prišli, če bodo liberalni redakterji določevali odločbe katoliškega škofa. Kaj je cerkev postavila liberalne urednike na poreško stolico? Katoliški škof se boji ničvrednih liberalnih žurnalistov, zaprtih sleparjev, ki so že stokrat in stokrat cerkev opljuvali, katerim cerkev preseda, katerih ni nikdar v cerkev, ki cerkev sovražijo iz dna duše, boji se teh mrtvih duš in kravalov in jim zato bere vsako krivično željo iz obraza, ne sliši pa prošnje tisočev otrok in odraslih, ki tavajo versko zapuščeni in pozabljeni po puljskih ulicah in se pogrezajo čimdalje bolj v močvirje greha in strasti, ker nimajo dušnega pastirja, ki bi jih z besedo materino in očetovskim srcem privabil zopet v cerkev in jih spravil na pravo pot! Framazonstvo, liberalstvo in brezversko se peha za vsako dušo, da jo cerkvi iztrga in zna govoriti vse jezike, samo da doseže svoj namen. In usadi ljudem sovraštvo do cerkve, cerkveni knez pa odganja od sebe katoličane, ki prosijo verskega poduka zase in za svoje družine v materinem jeziku!

Mi smo proti vsaki umetni narodni agitaciji v cerkvi, katera zanaša narodni boj v cerkev, in ko bi bili količkaj prepričani, da je zahteva puljskih Slovanov samo delo slovanskega fanatizma, ki nima nobene podlage, bi bili prvi, ki bi proti temu nastopili.

Če pa vidimo, da ima 6000 ljubljanskih Nemcev kar v štirih cerkvah verski pouk v materinem jeziku, če ima vsaka malo večja slovenska naselbina po ameriških vele mestih svojo župnijo in slovenskega župnika, če se morajo nemški kaplani gori na Nemškem slovenskega jezika naučiti, da slovenske delavce v materinem jeziku v cerkvi in v šoli podučujejo, je tudi naša dolžnost, da se zavzamemo za 20.000 puljskih Slovanov, ki so čreda brez pastirja. Vsak pameten in trezen

laški katoličan bo to razumel, samo poreški ordinarijat noče tega razumeti.

Ali niso puljski Slovani verniki poreškega škofa? Dokler spadajo pod njegovo oblast, je tudi njegova vestna in prva dolžnost, da se jim preskrbi verski poduk. Kaj pravi k temu laški brezverec, je čisto postranska stvar, ki ne sme čisto nič vplivati na škofijske odredbe. Ali je morda laška liberalna stranka imela kdaj kake ozire na poreškega škofa, in katoliški cerkev pri svojih ukrepih, in nastavljanju kandidatov, pri svoji gonji proti cerkvi in katoliški stranki? Če bi se pa poreški ordinarijat rad znebil puljskih Slovanov, potem naj pa izpregovori jasno besedo in jih izpusti iz svoje jurisdikcije in naj jih priklopi drugi škofiji, ki bo vedela boljše skrbeti za njih versko vzgojo in poduk! Prva stvar vsakega cerkvenega kneza je rešitev duš, in kako strašna odgovornost čaka tiste, ki tega ne umejo.

Učite vse narodne verske resnice in evangelij, naj bo Lah, Nemec, Slovenec ali Hrvat, to je geslo cerkvene oblasti, ne pa mazarije požidovljenih propalih žurnalistov in poulični kravali!

Bolniško strežništvo na deželi.

Organizacija bolniškega strežništva na deželi je nujno potrebna. Razmere so v Avstriji v tem pogledu zelo nedostopne. Bolniki na deželi so brez prave postrežbe, javna skrb za higijeno sploh na zelo nizki stopnji. Država, dežele, občine itd. se za to stvar skoro nič ne brigajo.

Bolniki na deželi so veliki reveži. Domačini nimajo časa, da bi jim stregli in tudi ne znajo. Okna bolniške sobe se naravnost zabijejo, da bolnik ne dobi zraka in luči, snaga se zanemarija, hrana je neprimerna. V slučaju nezgod ni prve pomoči, precej je še razširjeno mazaštvo, zlasti se napačno ravna z otroci in starimi ljudmi.

O tej stvari se veliko govori in piše, pri nas na Kranjskem se je priredil svojčas tečaj za bolniške strežnice na deželi, v obče pa se v tem oziru veliko premalo stori. So dežele v Avstriji, kjer se živ krst za to ne zmenj. In vendar je stvar velikega kulturnega in socialnega pomena, ker racionalna strežba bolnikov povzdigne ljudsko zdravje sploh in tako vpliva na telesni in duševni razvoj celega ljudstva. Pri pravi

LISTEK.

Pismo iz Pariza.

Pariz, 4. junija 1912.

Kakor je znano, je v novjšem času statistika zopet dokazala to za francoski narod ne posebno razveseljivo dejstvo, da njegovo število še vedno pojema in se krči. V letu 1911 je število francoskega prebivalstva napram prejšnjemu letu nazadovalo za 34.869 duš.

O vzrokih, ki povzročajo to rapidno pojemanje, se je že dosti pisalo in govorilo tudi pri nas.

Zanimivo pa je, kakšno mesto zavzema v tem oziru Pariz.

Po statističnih izkazih je bilo v prvih štirih mesecih letošnjega leta rojenih v Parizu 16.338 otrok, umrlo pa je v tem času 17.484 oseb. Število umrlih presega torej za 1146 število rojencev, to se pravi, da umre v celem letu v Parizu približno 3438 več oseb, kakor se jih pa rodi. V enem letu se to pri 3 in pol milijonskem mestu pač ne pozna dosti, a kam to pelje v teku desetletij, je očitno.

Francoski narod dobro čuti to veliko rano na svojem telesu. A kako jo

omejiti, kako zaječiti to neprestano padanje števila prebivalstva? Posebno ga boli, da mu sosednji Nemci ob vsaki priliki očitajo to žalostno prikazen, češ, ne bojimo se vas, ker številke govorijo dosti jasno, žigava bo prihodnost.

Pred nekaj dnevi je vložil nek poslanec v francoski zbornici predlog, po katerem naj bi dobile vse matere, ki imajo več kakor štiri otroke, državno podporo. Za vsakega novorojenčka bi dala država 500 frankov, od kojih bi dobila mati 250 takoj ob rojstvu, 250 pa bi se jih naložilo v državni blagajni. Potemtakem bi mati, ki bi imela osem otrok, dobivala od 60. leta dalje letno 500 frankov iz državne blagajne. Če pa bi želela, da se ji izplača za vsakega otroka 500 frankov takoj ob rojstvu, bi se ji to po postavi tudi moralo ugoditi. Ti izdatki naj bi se pokrili z novim davkom, ki bi se naložil zlasti premožnim družinam brez otrok in onim samcem, katerim dohodki dovoljujejo, da bi mogli vstopiti v zakonski stan in vzdrževati družino.

Predlog je torej prav zanimiv, samo vprašanje je, če ga bo zbornica sprejela.

A četudi postane predlog postava, je še vendar zelo dvomljivo, da bodo te obljube število prebivalstva zopet dvignile. Dokler ne bodo napravili po-

stave, ki bo prepovedala razne brošure, katere izdaja družba neomaltuzijancev, t. j. družbe, ki se norčuje iz družin, katere imajo po več otrok, ki javno in skrivaj razširja za državo in človeško družbo naravnost pogubonostne nauke, češ, da je število otrok treba umetno omejiti itd., dokler se bo francoski narod s frivolnim smehom zagnjal ob fundamentalne verske resnice, dotlej tudi druge reforme ne bodo ničesar izdale. Kjer namreč neha vera, tam se pričinja nenravnost, ki je glavni vzrok narodnega propadanja.

Preustrojiti je treba tudi postav o ločitvi zakona. Ljudska izdaja »Francoskega državljanca« z nekakim strahom omenja visoko število ločenih zakonov, ki leto za letom naraščajo. Deset tisoč zakonov se loči vsako leto na Francoskem. Kje je tukaj mogoče potem redno in vzorno družinsko življenje, katero je podlaga družbi, podlaga državi?

Ne maram biti prerok, a zdi se mi, da je francoski narod podoben človeku, ki vidi in čuti, da mu škoduje njegovo lahkoživno življenje, da mu bo v gotovo smrt, a noče zapustiti pogubne poti, temveč hiti s to zavestjo le še urneje proti žalostnemu koncu.

Škoda bi bilo naroda, ki ima toliko slavnih mož in kojega zgodovino bere-

mo iz njegovih nesmrtnih del. Škoda naroda, ki se ti prikupi s svojo ljubeznjivostjo in uljudnostjo na prvi mah.

Zgodovina bo govorila. Upamo, da se bodo Francozi streznili ob tem bridkem spoznanju, ob neizprosni resnici, ki je naravna posledica napačnega razumevanja gesla »Liberté, Fraternité, Egalité«.

Pariz je mesto, koje se lahko ponaša s svojimi bogatimi zbirkami, ki se nahajajo v najrazličnejših muzejih. V kratkem pa otvorijo še higienični muzej, ki bo velikega socialnega pomena in prava šola za ljudsko higieno.

Muzej bo obsegel sedem oddekov, izmed katerih bo imel vsak po več dvoran. V glavnem bo nahajati v njem naslednje:

a) mestna higiena, t. j. oskrbovanje mesta z vodo, precejevanje vode, naprave odlivov, čiščenje ulic, odprava in uporaba smeti, uravnave javnih trgov, parkov in pokopališč;

b) higiena stanovanj, t. j. stavbni material, vodne naprave, kurjava, ventilacija, razsvetljava, notranja razdelba hišne opreme;

c) nalezljive bolezni, njih učinek, razvoj bakterij, način, kako se jim je mogoče ogniti, desinfekcije, analiza

strežbi bolnikov se zamore Kali nalezljivih bolezni, se bolezni, ki se sicer leta in leta vlečejo, kmalu ozdravijo in se zmanjša tudi število ljudi, ki so vsled napačnega načina zdravljenja pozneje javnim faktorjem in zavodom v breme. Tem potom pa se med ljudstvom tudi širi izobrazba, kar se tiče zdravja in njegovih predpogojev in se tako omeji n. pr. alkoholizem, spolski ekscesi, grdo ravnanje z otroci, nesnaga, se budi zmisel za tečno in pravo prehranjevanje itd. itd.

Zasluga naših poslancev je, da je član hrvaško-slovenskega kluba opozoril avstrijsko javnost v poslanski zbornici na potrebo organizacije bolniškega strežništva na deželi. Vlada je namreč zbornici predložila zakon, po katerem se dovoljuje uporabljati znamenje rdečega križa edinole družstvu »Rdečega križa« v vojaške sanitetne namene in se zloraba tega znamenja od strani različnih tovarn in trgovin, ki zaznamujejo s tem znamenjem navadno različne gumijaste predmete, kaznuje. To priliko je uporabil dr. Jankovič, da je v seji poslanske zbornice 14. maja t. l. govoril o delovanju »Rdečega križa« sploh in opozarjal na to, kako bi moglo to društvo, ki je danes pretežno le organizacija za strežbo ranjencev v vojski in se je zraven tega lotilo v zadnjem času še vzgoje bolniških postrežnic v posebnih domovih (v Pragi, Brnu, Lincu, Celovcu, Tropavi in Gradcu), razširiti svoj delokrog v tem zmišlu, da bi se lotilo prepotrebne organizacije bolniškega strežništva na deželi. Dr. Jankovič je opisoval slabe razmere, ki v tem oziru vladajo na deželi, omenil tudi, kako je malo preskrbljeno za porodnice in dojenčke, kako se zanemarja boj proti jetiki, kako malo so izobražene babice po deželi, vsled česar se dogaja neštevilno neugod. Dr. Jankovič je nato opozarjal, kako je »Rdeči križ« v Belgiji, na Badenskem in Bavarskem izvrstno organiziral bolniško strežništvo po deželi. Za strežnice se vzgajajo dekleta iz domačega kraja sama na večmesečnem teoretičnem in praktičnem kursu, nato pa se še posebej uče gosodinjske zlasti z ozirom na bolniško hrano, končno pa morajo napraviti šestmesečno prakso po bolnišnicah, nakar se šele v domači občini nastavi. V Belgiji pa mora vsaka ljudskošolska učiteljica, predno nastopi službo, napraviti šestmesečni kurz, »Rdečega križa«. Končno je dr. Jankovič predlagal, naj država organizira bolniško strežništvo na deželi, oziroma podpira tozadevna društva ali — konkretno — stopi z »Rdečim križem« v zvezo, da to stvar izvede. Predlog dr. Jankoviča je našel v zbornici simpatičen odziv in je bil tudi soglasno sprejet.

Ideja, ki jo je član hrvaško-slovenskega kluba v parlamentu sprožil, pa je našla tudi pri tistem faktorju odziva, ki je najbolj poklican, da se njene udeležitve loti, to je pri »Rdečem križu« samem. 33. seja »Rdečega križa«, ki se je vršila pretekli petek na Dunaju, je namreč stala takorekoč v znamenju organizacije bolniškega strežništva na deželi, in sicer na temelj predloga našega kluba v zbornici. To sta povdarjala tako predsednik »Rdečega križa«, knez Schönburg, ka-

Kor referent generalni štafni načelnik dr. vitez pl. Uriel, ki je razvil načrt, kako s pomočjo državne in avtonomne oblasti to stvar kmalu realizirati.

Tako lahko upravičeno upamo, da se ta socialno tako važna stvar vendar enkrat izvede in smemo povdarjati, da je bil naš klub, ki je tudi za to stvar v zbornici nastopil v ugodnem in pravnem momentu.

Idrijske novice.

i Pravica se je izkazala v sosednjih Doleh, kjer županuje pl. Premenstein. Volilna komisija je dne 23. novembra lani videla, da morajo liberalci brezpogojno pasti v občini, kjer vlada, kar pomni. Kot zadnje sredstvo so poizkusili liberalni člani komisije imenovanega dne razveljavljenje pooblastil. Ko so prihajali volilci S. L. S., da bi volili s pooblastili, je komisija kar sklenila: Ta ne sme voliti, ker bi bil moral priti pooblastitelj sam; ali pa: tega pooblastila ne priznamo. Tako so zavrnilo toliko glasov S. L. S., da so zmagali. Naši bi bili morali dobiti, če bi bilo šlo vse postavnim potom, 16 odbornikov, liberalci pa 2. Končni izid pa je bil vsled navedenega postopanja komisije, da so proglasili 4 odbornike S. L. S. in 14 odbornikov naprednjakov. Seveda je bila vložena pritožba, a razsodba je bila taka, da je bilo razvidi iz nje, da so bili domalega vsi ugovori opravičeni, zasukana pa je bila obenem tako, da so ostali izvoljeni napredni odborniki na gorkem, česar naprednjaki sami niso pričakovali. Le za vse 3 namestnike drugega razreda in enega namestnika tretjega razreda je bila ukazana nova volitev. Dne 5. junija se je vršila ter so dobili kandidatje S. L. S. 56 glasov, liberalci pa 44. V III. razredu je dobil sedaj naš kandidat 103, nasprotni 108 glasov, kar je brez pomena, ker se za ta razred sedaj niso posebno trudili in zato več volilcev S. L. S. I. razreda ni prišlo volit. Šlo se je samo dokazati sedaj, kako bi bila morala izpasti volitev lani dne 23. novembra v II. razredu, ker bi bila enako izpadla v III. razredu, kjer je bilo enako razmerje med glasovi kakor v II.

i Idrijski naprednjaki vsi obsojajo gonjo »Narodovo« proti Kregarju. Pravijo, da bi se tudi v Idriji lahko dobilo koga, ki ni Kregarjeve stranke, pa je tudi podpisal ob volitvah v trgovsko in obrtno zbornico koga drugega brez križa in pri čem še ne pred tremi leti, ampak ob letošnjih volitvah.

i Procesija na sv. Rešnjega Telesa dan se je slovesno izvršila. Rudniški uradniki so skoraj polnoštevilno došli, a drugi se pa radi odstranijo. Tako sodnije, notarijata, mestne občine ni bilo. Prvega maja je raz mestne hiše plapolala zastava, a na ta dan, ko gre procesija tikoma memo magistrata, se niso spomnili, kaj bi bilo dostojno. Ali je župan tako pod vplivom svojega tajnika?

i Podružnica Slovenske Straže v Idriji opozarja, da je prišel zaupnik pobirat članarino za leto 1912-1913. Vsak član, oziroma darovatelj, dobi za plačano vsoto potrdilni listek s tekočo številko. Člani in somišljeniki naj po svojih močeh posežejo v svoj mošnjiček kar najglobokeje.

Tržiške novice.

i Petnajstletnica društva sv. Jožefa in petletnica Orla se bota obhajali v nedeljo, dne 16. t. m., po sledečem sporedu: Po dohodu vlaka bo pred pošto pozdrav gostov. Ob 10. uri sveta maša v farni cerkvi; daruje jo g. stolni vikar L. Smolnikar. Po sveti maši obhod po trgu z godbo. Ob 12. uri kosilo po raznih gostilnah. Popoldne ob dveh pete litanije. Po večernicah na župnijskem travniku javna telovadba in ljudska veselica. Svirala bo kakor tudi dopoldan godba poljskega Orla. Petje domačega moškega, ženskega in mešanega zbora ter sl. moškega zbora glasbenega društva »Ljubljana«. Na sporedu je šaljiva pošta, srečolov i. dr. V posebnih šotorih se bo prodajalo vino, pivo, brezalkoholna pijača, kava in znamenite tržiške bržole ter slaščice. Vstopnina k javni telovadbi in veselici je za odrasle 40 h, za otroke 20 h; Orli v kroju so prosti vstopnine. Povabljen društva naj blagovoliijo priti po možnosti z zastavami.

i Trgovsko društvo »Merkur« je napravilo minolo nedeljo izlet v naš trg. Udeležilo se je kljub neugodnemu deževnemu vremenu precej članov. V hotelu Radecki so imeli obed. Ogleдали so si novo črevljarsko tovarno Kozina in predilnico.

i Procesija sv. Rešnjega Telesa se je vršila ob najlepšem vremenu in obilni množici vernikov. Udeležila so se je vsa katoliška društva, Orli v krojih, požarna bramba, c. kr. uradništvo i. dr.

Gospodarstvo.

g Gospodinjki tečaj v Domžalah se je pričel v ponedeljek, dne 3. junija, prav slovesno. Ob 8. uri zjutraj je bila v ta namen sveta maša. Po sveti maši so se gojenke tečaja in njihovi stariši, kakor tudi zastopniki domžalskega in depaljskega občinskega odbora zbrali v »Društvenem domu«, kjer se ima tečaj vršiti. Namestnik deželnega glavarja dr. Evgen Lampe pojasni veliko važnost gospodinjskih tečajev, katerih namen je, dekletom v kratkem času podati vse to, kar modra in skrbna gospodinja v življenju potrebuje. — Župnik Fr. Bernik se zahvali visokemu deželnemu odboru za prireditve tečaja in deželnemu odborniku dr. Lampetu, da je s svojo osebo navzočnostjo in prelepim nagovorom tako izredno povzdignil otvoritev tečaja in opominja dekleta, kako naj se udeležujejo tečaja, da jim bo res v veliko korist. Voditeljica tečaja gospica Minka Odlasek razloži učni red, kaj vse in kako se bo na tečaju podučevalo. Gojenkam, katerih je 24, se je kar na obrazih videlo, da se tečaja vesele in da hočejo ta dragoceni čas v svojo korist prav vestno porabiti.

g Bosenske zadruge. Hrvatska zadružna banka je pričela s svojim delovanjem leta 1910 ter izkazuje za svoje drugo upravno leto precej lepih uspehov. Do konca lanskega leta je osnovala banka in pod svojim okriljem združila 65 kmečkih zadrug, katerim je skupno podelila kredita za 855.000 K. Povprečno je dobila vsaka zadruga okrog 15.000 K in je nekaj zadrug še

nepotrjenih, tako da niti niso pričele s poslovanjem. Ves kredit je bil porabljen izključno v gospodarskem obratu ter je banka obračala posebno skrb nakupu prostega zemljišča za zadržanje. Tako je prevedla odkup kmetov v nekaterih vaseh ter je porabila v to svrhu 296.000 kron. Bilanca izkazuje čistega dobička 6205 K ter je bila pripisana rezervnemu zakladu, ki je nastal na 8923 kron.

g Združenje hrvaških in ogrskih tovarov za vžgalice. Osnova državne monopola za vžgalice še vedno grozi obstoj tovarov, ki se vsaka sama zase ne morejo uspešno boriti za svoje interese. V Avstriji ima skoro celo produkcijo Länderbanka v roki, na Ogrskem pa ni celotnega vodstva. Zato stremijo ogrske in hrvatske tovarne, ki jih je vse skup 23, za združenjem v eni sami delniški družbi, ki bi se z državo eventualno pogajala v vprašanju monopola.

g Steklarna v Zagorju. Trboveljska rudniška družba je prodala svojo steklarno v Zagorju ter so jo prevzeli Viljem Abelovi dediči, ki so tudi lastniki hrastniške steklarne.

g Poštna hranilnica. Bilanca poštnih hranilnic za lansko kot 28. upravnega leta izkazuje sledeči razvoj ter so številke v oklepaju navedene kot primer za leto 1910. Vloge v hranilnem in čekovnem prometu 7018 (6488) milijonov kron, upravni izdatki 859 (802) milijonov kron, rezervni sklad 1843 (2119) milijonov kron, deponirane vrednostnice 5333 (2341) milijonov K. Lastnih efektov je imela hranilnica 37402 (34698) milijonov kron ter je znašala njih kupna cena 38102 milijonov kron, tako da je izgubila hranilnica vsled padlih kurzov 71 mil. K. Promet v clearingu je znašal 1352 milijard; čisti dobiček presega onega v letu 1910 za skoro dva milijona ter znaša 996 mil. kron. Nanovo je bilo lani izdanih 269 tisoč 818 hranilnih knjižic ter jih je bilo v veljavi koncem leta 1911 2.261.658. Kako rastejo hranilne vloge, razvidi mo najlažje iz sledečih podatkov: leta 1908 je prišlo na tisoč oseb v Avstriji 76 hranilnih knjižic, leta 1909 77, leta 1910 78 in leta 1911 79. Iz navedenega je lahko spoznati, kako velikega pomena je poštna hranilnica za gospodarstvo cele države.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.

Cerkveni ropar pred ljubljanskimi porotniki.

Pavel Weber, vrtnar, iz Kristova pri Laškem trgu doma, star 41 let, je polovico svojega življenja preživel po raznih ječah. Zaradi tatvine je bil že šestkrat kaznovan, pred graško poroto je pa bil leta 1892 zaradi tatvine in poizkušene umora obsojen na deset let težke ječe. Posrečilo se mu je pa iz jetnišnice v Karlovi pobegniti, nakar je zopet izvršil razne drzne tatvine. Po preteku enega leta je bil zopet prijet in mu je graško sodišče za nameček prisodilo zopet štiri leta. Leta 1907 je bil od kr. sod. stola zaradi cerkvenega ropar na tri leta težke ječe obsojen, po prestani kazni je bil pa izročen okrog nemu sodišču v Celju, ker je tudi tam zakrivil več tatvin in bil za to na osem mesecev težke ječe obsojen. To kazen

vođe in zraka, naterijal raznih laboratorijev itd.;

d) uprava bolnišnic, šol, penzionatov, jetnišnic in vojašnic;

e) naredbe in vzorci, ki se tičejo sejmov, javnih shramb in skladišč ter mestnih klavnic;

f) higiena prometa;

g) občna socialna higiena, to je zdrava in cena stanovanja, boj proti tuberkulozi, alkoholizmu itd.

To so površno našete glavne pannot, ki jih bo vseboval ta muzej. Velike važnosti bo tudi higienična knjižnica, ki bo dostopna občinstvu, kakor hitro otvorijo muzej.

Dozdaj se nahaja tak muzej, kolikor mi je znano, le v Draždanah.

Te dni je Pariz zopet ves v zastavah, ker tukaj se dogaja vedno kaj novega in izrednega.

V soboto ob 4. uri popoldne se je pripeljala semkaj holandska kraljica, koji je napravila francoska republika zelo slavnosten sprejem. Večina pariškega vojaštva se je udeležila sprejema v krasnih paradnih uniformah, kar je dalo vsej stvari še bolj slavnosten pogled. Topovi so grmeli, ko je dospel vlak na kolodvor, ljudstvo pa je z navdušenimi vzkliki pozdravljalo kraljico: Živela kraljica Vilhelmina! Kraljica se je na vse strani prijazno in v ljubezljivim nasmehom zahvaljevala, kar je množico še bolj navdušilo.

Francosko ljudstvo se sploh lahko da navdušiti za vsako malenkost, ki bi

nas pustila morda popolnoma hladnokrvne.

Kraljica se je pripeljala ob štirih popoldne, ob 6. uri pa so večerni listi že prinesli fotografične posnetke o slavnostnem sprejemu in ob devetih zvečer si že lahko videl ves prizor v nekaterih večjih kinematografih.

Znano je, da so Francozi zelo navdušeni patriotje. Sedaj zbirajo po vsej državi prostovoljne prispevke za zrakoplovno armado. Nabrali so že tri in pol milijona frankov v ta namen.

Nemški listi se seveda norčujejo iz tega patriotičnega stremljenja, češ, da je to dokaz nesigurnosti in slabosti na morju in na suhem. A Francozi se ne dajo motiti pri tem, ampak postajajo od dne do dne radodarnjši. Imajo tudi že svojo zrakoplovno himno, ki se konča s temle refrenom: »C'est notre cinquième arme, biplane, plan, plan, biplane en avant!«

Pred kratkim sem bil v nekem manjšem pariškem gledališču. Po končani predstavi se naenkrat dvigne zastor in množica je začela pliskati. Na odru je stal pevec komponist te himne. Zapel je prvo kitico, nato pa je izrazil prošnjo, naj drugo kitico poje vsa dvorana. Izprva ni šlo prav, a tretjo kitico je občinstvo pelo že z velikim navdušenjem. Malo čudno za naše razmere, a gotovo dobro sredstvo buditi med ljudstvom požrtvovalnost.

H. Sienkiewicz:

V peščeni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Nelko je silno razveselila ta novica. Nagla izpremema, vsled katere je prejšnji suženj okrutnega Gebhra potem pa pokorni služabnik Stankov postal kralj, se ji je zdelo nekaj izvanrednega, obenem pa tudi silno zabavnega. Toda Lindejeva opazka, da so zamorci kot otroci, ki si ne morejo zapomniti, kaj je bilo včeraj, se z ozirom na Kalija ni izkazalo za resnično, kajti kakor hitro sta Stanko in Nelka obstala na podnožju gore Boko, je mladi vladar hitro pritekel nasproti, ju pozdravil z navadnimi znamenji pokorščine in radosti in ponovil besede, katere je povedal že poprej:

»Kali biti kralj Vahimov, veliki gospod pa Kalijev kralj!«

In izkazoval je obema skoraj božjo čast, zlasti pa je pred vsem ljudstvom izkazoval spoštovanje Nelki, kajti vedel je iz izkušenj, pridobljenih med potovanjem, da skrbni veliki gospod za malo bibi bolj kot sam zase.

Ko jih je slovesno pripeljal na vrhunec v prestolno bomo, izročil jim je Fumbovo kočo, ki je bila podobna veliki na več izb razdeljeni baraki. Vahimkam, ki so obenem z njimi prišle iz Luele in ki se niso mogle do sitega nagledati dobrega Mzimu, je naročil, naj postavijo v prvo sobo vrče z medom in

kislím mlekom, ko je pa zvedel, da je od potovanja utrujena bibi zaspala, je pod kaznijo, da mu bo iztrgan jezik, vsem prebivalcem naložil največjo tišino. Potem ju je sklenil še bolj slovesno počastiti in v tem namenu se je, ko je Stanko po kratkem odpočitku prišel iz barake, približal k njemu, se mu poklonil in rekel:

»Jutri Kali velel pokopati Fumbo in ubiti za Fumbo in za Kalija toliko jetnikov, kolikor oba imata prstov na rokah, za bibi pa in za velikega gospoda Kali zapovedal ubiti Faru, Mambinaga sina in »vengi, vengi« drugih Samburov, katerih so vjeli Vahimi.«

Stanko je pa nagrbnčil obrvi in začel gledati s svojimi jeklenimi očmi v Kalijeve oči, potem je pa odvrnil:

»Prepovem, da bi to storil.«

»Gospod«, rekel je mladi zamorec z negotovim glasom. »Vahima vedno ubijati jetnike. Stari kralj umreti — ubijati; mladi kralj nastopiti — ubijati. Ako Kali ne zapovedati ubijati, Vahima bi mislili, da Kali ni kralj.«

Stanko je gledal vedno bolj strogo.

»Torej kaj?«, vprašal je. »Ali se nisi ničesar naučil na Lindejevi gori in nisi postal kristjan?«

»Sem, veliki gospod...«

»Poslušaj torej! Vahima imajo 8. ne možgane, toda tvoji možgani bi morali biti beli. Ko si postal njihov kralj, bi jih moral izobraževati in učiti tega, česar si se naučil od mene in od bibi. Oni so kot šakali in kot hijene — narejdi iz njih ljudi. Povej jim, da se ne sme

je prestal 24. svečana 1911. Kot je znano, je bila v noči dne 3. marca 1911 cerkev sv. Petra oropana. Tat se je skrli najbrž v kaki spovednici in pustil zapreti v cerkev. Ponoči pa je vlomil v tabernakelj, vzel tam monštranco in vrednosti 200 K, iz katere je raztresel sv. hostijo, nato dva okvira od kanonskih tablic, potem kovinaste posrebrene okraske od nekega križa in 4 K gotovine. Nato je utrl pri oknu šipe, odstranil žičaste mreže in pobegnil brez sledu. Dne 5. junija istega leta je bil pa v župni cerkvi v Gratweinu na enak način zopet izvršen cerkveni rop, in sicer si je rop prisvojil ciborij, vredno 400 K, monštranco, vredno 200 K, in več srebrnih okrasov v vrednosti 20 K 40 h. O storilcu ni bilo ne duha ne sluha, vendar pa je ljubljanska mestna policija takoj sum obrnila na Pavla Weberja, zlasti ker se je vedelo, da je bil Weber ravno iz zapora izpuščen in ker so kritični čas neke ženske videle moškega v cerkvi, čegar popis se je vjemal z obdolženčev osebno. Dne 19. julija 1911 pa so obdolženca zasačili v stolni cerkvi v Gradcu, ko si je hotel prisvojiti okraske in posrebrene kovine in pozlačeni križ. Zaradi tega je bil v Gradcu na dve leti težke ječe obsojen. To kazen bo moral Weber prestati v Karlavi, kjer se še sedaj nahaja. Iz zapora je pisal pismo svoji sestri, ki biva v Mariboru, in jo prosil, naj na vrtu presadi ribežljive grm. Obdolženec je namreč, ko je prišel iz zapora, bival pri svoji sestri in si tudi vzel v najem vrt, ki ga je kot izučeni vrtnar obdelaval. Medtem je pa iz Maribora večkrat izginil, dokler ni bil v Gradcu prijet. Vsebuja tega pisma je vzbudila opravičen sum, da je Weber zakopal na omenjenem vrtu ukradene stvari. Pismo je poslala jetniška uprava policiji v Mariboru, ki je šla takoj kopat k imenovanemu grmu in v svoje začudenje našla v zemlji zakopane vse v Ljubljani in Gratweinu oropane cerkvene posode. Obdolženec z vso odločnostjo taji te tatvine in pravi, da je te reči prevzel od nekega njemu neznanega moža v shrambo. Da ta njegov izmišljen in neutemeljen zagovor ni našel odmeva ne pri sodnikih in tudi ne pri porotnikih, je umevno.

Pavel Weber je bil obsojen na krivdorek porotnikov radi hudodelstva in podtikanih mu tatvin na 5 let težke, z enim postom in trdim ležiščem vsako četrletje poostrene ječe.

Resnica o deželni muzeji.

»Klerikalno gospodarstvo« je naslov dopisu, natisnjenemu dne 4. t. m. v »Slov. Narodu«, v katerem se napada deželni muzej, odnosno deželni odbor in muzejski ravnatelj. Kar stoji v imenovanem dopisu, je ali izmišljeno, ali pa pretirano in zavito, izvzemši označbo plače muzejskega adjunkta in pa pisarniške uslužbenke. — Smoter dopisa je, zavistno poniževanje ravnateljeve osebe in lažnjivo pomanjševanje njegovega delovanja in njegovih uspehov. Vsi kulturni sloji v Ljubljani in na deželi pripoznavajo napredek v muzeju. Liberalcev samih je sram tega dopisa, kakor smo čuli iz njihovih vrst. Ker dopis trdi, da se je samo osebo pomnožilo, vse drugo pa je ostalo, kakor je bilo, naj resnici na ljubo kratko označimo, kaj se je izvršilo v času, odkar sta na delu sedaj deželni odbor in prof. dr. Mantuani.

Prvo je, da se je izpremenil sistem. Zasnova se je administracija, na katero je vezan vsak uradni deželni muzej, a tudi vsako vodstvo, ki bo prišlo v doglednem času na čelo temu ustavu. Na novo se je organiziralo izposojevanje in uporabljevanje knjig in arhivalij, vpeljalo se je strogo knjižgovodstvo za denarni promet, za nakup in za darila ter ustanovil pisarniški red v vsi korespondenci. Knjižnica se je vsaj tehnično uredila — in to samo vsled požrtvovalne pripomoči g. dr. Jos. Stareta, kateri se že tretje leto trudi in žrtvuje čas in lastna sredstva v ta namen. Sedaj se pričena spisovni katalog. — Arhiv se ureja. A to delo bo zahtevalo precej let, preden bo urejena ta velepomembna zbirka. Preosnavlja se tudi narodopisna zbirka in se je že napravil red v zbirkah tkanin — pod vodstvom gospe Mantuanijeve, katera je prevzela nadzorstvo tkanin in vezenin iz samega idealizma in ne dobiva za to niti vinarja! Odklonila je vnaprej vsako nagrado.

Preureja se nadalje zbirka slik, ki bi bila že razobešana, da niso tehnične zapreke to preprečile. — Pač pa so za sedaj ostale arheološke zbirke neizpremenjene, ker so vsaj za oko urejene. — Istotako ni mogoče za sedaj lotiti se numizmatične zbirke iz raznih vzrokov.

Urejevanje prirodopisnih zbirk pa napreduje, kakor se more vsakdo prepričati, ki večkrat poseča muzej. Prilike je sedaj dovolj. Muzej je brez ozira na vreme ob določenih dnevih odprt; prost vstop imajo pa šole vsak dan, ako se pred prijavijo. Dr. Mantuani je uvedel perigezo šolskih otrok in dijakov, ako ni izrečna želja spremljajočih gg. učiteljev in profesorjev, da pojasnjujejo sami izložene predmete. Kako da izpolnjuje muzej svojo kulturno nalogo, to je v letošnjem zasedanju deželnega zbora povedal z njemu lastno pregnanco in duhovitostjo dr. Krek; njegovim besedam nimamo v tem oziru nič dodati.

Pač pa je omeniti še tehničnih presnov, ki so se izvedle pod profesorjem Mantuanijem v deželnem muzeju. Njegovo delovanje se je začelo s tem, da je osnažil avgijev hlev in dal izvoziti nič manj nego sedem dvovprežnih voz smeti in nesnage, ki je ležala več et na podstrešju, v omarah in kleteh. Izposloval je pri deželnem odboru namestitev stalne snažiteljice, katero je »Narodov« dopisnik pozabil omeniti. Tako je mogoče sedaj vsakogar peljati v vse prostore brez izjeme. Prejšnje preparatorjevo stanovanje se je preosnovalo v administrativne prostore in pisarne, naredila se je temnica in izpiralnica. Hodniki v pritličju so se zaprli in tako je pohod v zbirke vsakemu neopravičencu onemogočen. Muzejsko društvo je dobilo svojo lično sobo. Napravila se je predavalnica, v kateri predavajo razni resni predavatelji, ne samo ravnatelj Mantuani. Da pa imajo ravno dame in gospodje S. K. S. Z. toliko smisla in potrebe za kulturne tečnje, to je za nas zelo pomirljivo in častno.

V suterenu so se priredili trije pomožni prostori za knjižnico, arhiv in začasno skladišče ter so se zvezali z železnimi stopnicami z vzvišenim pritličjem.

Muzej je dobil telefon in električno razsvetljavo v najnujnejši meri; to se bo polagoma nadalje-

valo. Letos je deželni zbor sklenil, dati muzeju prepotrebno centralno kurjavo, da bode ta ustav bolj zadostoval svoji kulturni nalogi. Razen tega se je izvršila še cela vrsta tehničnih preustrojb, kakor odvodne cevi, uredba vratarjevega stanovanja, in dr. Tudi pisarne so se opremile. Ravnateljova pisarna je obenem vsprejemna soba in zato bolj opremljena. Neresnična pa je trditev, da je stala ta oprema par tisočakov; to je za dve tretjini približno pretirano, ako pomeni »par« res dva. — Nabavil se je za znanstvena predavanja skioptikon z vso opremo, stoli za poslušalce; kupil se je fotografični aparat in priprava za povečanje slik. Za prvo silo je bilo kupljenih nad 400 diapozitivov; sedaj jih izdeluje muzej v lastni režiji po svojem spretnem preparatorju.

Pri vsem tem reorganizacijskem delu pa rasto zbirke vidno. Knjižnica je dobila celo vrsto osnovnih velikih del. Niti poštenih slovarjev ni bilo, ko je nastopil dr. Mantuani svojo službo. Narodopisna zbirka je neprimerno obogatela v tem kratkem času. Prirodopisna zbirka je narasla v dveh letih za več vrst in kosov, nego pred v desetih letih. Posameznosti ni treba navajati.

Vspričo takih faktov se osmeli dopisnik ali »inspirator« trditi, da je vse ostalo, kakor je bilo. Sapienti sat!

× × ×

Pri tej priliki je prišla na dan tudi neverjetna nizkotnost liberalnih listov. Da bo javnost vsaj nekoliko podučena, kaki moške se zbirajo okoli liberalnih listov in da bo znala njihove napade primerno prezirati in zaničevati, naj služi v pojasnilo tole: Dvakrat se je že zgodilo, da je prinesel »Narod« naravnost strupeno napisane in proti S. L. S. naperjene in v agitatorične namene izrabljene članke, v katerih je enkrat napadel gospodarstvo pri deželni bolnišnici, ravnokar pa gospodarstvo deželnega muzeja. Ko sta dr. Zajc in dr. Mantuani zahtevala pojasnila, se jima je dal migljati, češ, da so prišli napadi iz vrst S. L. S. To je tak cinizem, da nima primere. Najprej priobčijo napad in ko je enkrat ta na bralce liberalnih listov primeren učinek napravil, ne da bi ga preklicali, še manj da bi izmišljenega »izvestitelja« iz vrst S. L. S. povedali. Kaj še, njih prefriganost gre tako daleč, da hočejo iz napadenih še norce briti in intrigrirati, češ, glejte, od Vas samih napad izvira. Seveda je vse iz trte izvito, ker ljudi, ki bi proti lastni stranki v »Narodu« agitirali, pri nas ni. Sploh pa je dolžnost uredništva se pravilno informirati in ne varati javnosti z nizkimi mistifikacijami in intrigami. Napad na gospoda dr. Mantuanija nas pa še nekaj drugega uči: Da ni noben človek varen pred liberalnimi lažmi, ne samo politik, ampak tudi znanstvenik, ki nima popolnoma nobenega stika s politiko in posvečuje svoje delo le kulturi. Pa se najdejo ljudje, ki pravijo, da je mogoče pri takih razmerah vsaj na kulturnem polju skupno delo z liberalci! Liberalci so imeli in bodo imeli za vsako skupno delo za naše somišljenike vedno samo nehvaležnost, zato naj taki ljudje za svojo kulturo sami skrbijo, mi pa skrbimo za svojo. Potem bodo liberalci še-le spoznali, kako majhni so v svoji kulturi!

Kupujte vžgalice v korist obmejnim Slovincem!

Gospodarska morala liberalnih voditeljev.

Konkurz Agro-Merkurja je cel labirint, pred katerega vhomom stražijo kazenski paragrafi in je vsled tega javnosti popoln vpogled v ves misterij tega konkurza še zabranjen.

Semertja pa le prilika nanese, da se posreči kak pogled in to po nepredvidnosti tistih, ki so zahtevali in pogнали Agro-Merkurja v smrt in se zanašajo da jih roka kazenskih paragrafov ne bode več potipala.

Znan ljubljanski veletrgovec, ki se je posebno odlikoval v gonji proti Agro-Merkurju, se je izrazil: »Agro-Merkurja smo le ubili, četudi nas je to mnogo stalo.«

Pri drugi priliki je drug soudeležen veletrgovca izustil: »Za pod Hribarjem smo od stranke (liberalne) zahtevali, da mora Agro-Merkurja odpraviti, ali Hribar ni bil tako energičen, zato smo morali počakati, da je vodstvo stranke prevzel dr. Tavčar.«

Še lepša priča so pa razne civilne pravde v ljubljanski justični palači, v katerih se obravnavajo razne Agro-Merkurjeve stvari.

Za danes se hočemo baviti le s pravdo ogrskega mlina »Elizabeta« proti Agro-Merkurju, v kateri je bil slednji obsojen, da mora mlinu plačati velikansko diferenco nad 100.000 K.

Iz te pravde moramo javnosti predočiti dve značilni dejstva, ki z bengalično lučjo osvetljujejo gospodarsko meralo liberalnih voditeljev.

Mlin »Elizabeta« je Agro-Merkurju pred konkurzom dovolil velik popust difference menda polovico. Ta veliki popust pa se ni izrazil in je sedaj Agro-Merkur obsojen plačati celo diferenco; člani Agro-Merkurja ali njegovi upniki so s tem za jako velik znesek neopravičeno oškodovani.

Mlin »Elizabeta« pa Agro-Merkurju ni dovolil le samo popusta, ampak mu je podaljšal rok za prevzetje kupljene moke za celo leto, v katerem času so cene zopet šle navzgor, kar bi še ostali del difference lahko zenačili.

Mlin »Elizabeta« je pri tem zahteval neko jamstvo, da bode Agro-Merkur v za eno leto podaljšanim roku in pa vsled dovoljenega popusta znižanih cen moko redno prevzel; mlin se je zadovoljil, da prevzame to jamstvo Agro-Merkurjev predsednik.

Agro-Merkurjev predsednik je ravnatelj mlinu, kakor je ta pod prisego izpovedal, osebno izjavil, da jamstvo prevzame.

Kedo je na Agro-Merkurjevega predsednika vplival, da potem jamstva ni prevzel, to vprašanje se v pravdi ni rešilo.

Pribito pa ostane, da bi se Agro-Merkurja lahko obvarovalo velikega dela difference, če ne cele. Ker se to ni zgodilo, so tisti, ki bodo morali sedaj celo ogromno diferenco trpeti, prav po nepotrebnem oškodovani, kakor je tudi pribito, da se je Agro-Merkurja ubilo na ljubo par liberalnih veletrgovcev in so to krvnikovo delo izvršili liberalni voditelji sami.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

ubijati jetnikov, ker za kri neoboroženih ljudi kaznuje Veliki Duh, h kateremu molim jaz in bibi. Beli ljudje ne more jetnikov, ti pa hočeš biti proti njim huji, kot je bil zate Gebhr — ti, kristjan! Sramuj se, Kali, spremeni stare, grde navade Vahimov v dobre in zato te bo blagoslovil Bog in bibi ne bo rekla, da je Kali divji, neumen in hudoben zamorec.«

Strašno rjovenje v kočah čarovnikov je preupilo njegove besede. Stanko je mahnil z roko in govoril dalje:

»Slišim!, to je vaš »hudi Mzimu«, ki hoče krvi in glav jetnikov. Toda ti veš vender, kaj to pomeni — in tebe ne more prestrašiti. Toraj ti povem: vzemi bambus, pojdi v vsako koč in naloži jih čarovnikom, dokler ne bodo sami bolj kričali, kot sedaj njihovi bobni. Bobne pa daj pometati na sredi bome, da bodo vsi Vahimi videli in spoznali, kako jih goljufajo ti sleparji. Obenem povej tvojim neumnim Vahimom, kar si sam oglašal ljudem M'Rue, da tam kjer prebiva dobri Mzimu, se ne sme prelivati človeška kri.«

Mlademu kralju so očividno k srcu segle Stankove besede, kajti pogledal je nanj nekoliko smejeje in rekel:

»Kali potolči, ah, potolči čarovnike! Ven pometati bobne in povedati Vahimu, da tam, kjer je dobri Mzimu, se

ne sme nikogar ubiti. Toda kaj naj Kali stori s Faru in s Samburi, ki so ubili Fumbo?«

Stanko, ki si je bil že zbral misli v glavi in je samo čakal na to vprašanje, je odvrnil takoj:

»Tvoj oče je padel in njegov oče je padel, torej glava za glavo. Skleni z mladim Faru krvno prijateljstvo, potem bodo pa Vahima in Samburu živeli v slogi, bodo mirno obdelovali polje in hodili na lov. Ti povej Faru o Velikem Duhu, ki je oče vseh belih in črnih ljudi, Faru te bo pa ljubi kot brata.«

»Kali imeti sedaj bele možgane!« je odvrnil mladi zamorec.

Tako se je končal pogovor. Kmalu potem se je spet razleglo divje rjovenje, toda ne več hudega Mzimu, ampak obeh čarovnikov, katerima jih je velel Kali naštet, kolikor sta jih prenesla. Vojevniki, ki so nepretrgoma v tesno sklenjenem krogu v dolini obdajali Kinga, so pritekli brez sape na vrhunec pogledat, kaj se godi in prepričali so se kmalu z lastnimi očmi in iz priznanja čarovnikov, da hudi Mzimu, pred katerim so doslej trepetali, to je samo izdolben štor, prevlečen z opično kožo.

Mladi Faru pa, ko so mu sporočili, da mu ne bodo razdrobili glave na čast dobremu Mzimu in velikega gospo-

da, ampak da bo Kali snedel košček njega, on pa košček Kalija, ni hotel verjeti svojim ušesom, potem pa, ko je zvedel, komu se ima zahvaliti za življenje, se je vrgel pred vhomom v Fumbino koč z obrazom na tla in je ležal toliko časa, dokler ni Nelka pristopila k njemu in mu velela vstati. Nato je objel s svojima črnima dlanima njeno malo nožico in jo postavil na svojo glavo v znamenje, da hoče celo življenje ostati njen suženj.

Vahimi so se jako čudili poveljem mladega kralja, toda navzočnost znanih gostov, katere so smatrali za najmočnejše čarovnike na svetu, je povzročevala, da se nikdo ni upal vstavljati.

Toda stari ljudje niso bili veseli nove navade, oba čarovnika sta pa spoznala, da so se zanj za vedno končali dobri časi ter sta prisegla v duši strašno maščevanje kralju in prišlecema.

Nato so slovesno pokopali Fumbo v podnožju skale pod bomo. Kali je postavil na njegov grob križ iz bambusov, zamorci so pa postavili nekaj posod s pombo in presušenega mesa, da bi se ne jezil in ne strašil ponoči.

Telo Mambe so po sklenjenem krvnem bratstvu med Kalijem in Faru izročili Samburom.

(Dalje.)

Pr gnaadleu gespe dohtar Taučarju v vezitah.

Tala praznk je men glih prou prsou, de se lohka spet mal izklepetam. Čez teden morm tku držat jezek za zubmi, kokr de b mou nafa zanetana in zalotana in tku zamedim učaseh ta nar leuš prloznast, de b ldi s kašna rečjo seznanu.

Zdej se m je že tud skor tku zgudl. Kdaj sta že praznuvala gspud dohtar

Tedenski pregled.

V ogrskem državnem zboru je bila 4. t. m. sprejeta brambona predloga; sprejet je bil tudi honvedni zakon. Opozicija je uprizorila strahovite kravale, na kar je predsednik Tisza pozval v zbornico 120 policajev, ki so s silo iztirali razgrajajoče poslance. Opozicijske stranke so sklicale nato zborovanje, na katerem so sklenile z vsemi sredstvi nadaljevati boj za volilno reformo. V Budimpešti so se vpeljale stroge odredbe za vzdrževanje javnega miru. — Načrt cesarskega odloka, s katerim bi se ustanovila rusinska univerza, je vsled prizadevanja Poljakov tak, da so rusinski poslanci izjavili, da so njegove določbe zanje nesprejemljive, ter napovedali obstrukcijo. — Pri nadomestnih volitvah za češki deželni zbor je uradna kandidatinja mladočeske stranke, pisateljica gospa Kunetická dobila 840 glasov, neodvisni mladočeh Mataušek 769 glasov in socialno-demokratska kandidatinja Karolina Macha 415 glasov. Potrebna je ožja volitev, pri kateri bodo socialisti dali svoje glasove Kuneticki, ki bo tako izvoljena v deželni zbor kot prva ženska v Avstriji. — Cesar Franc Jožef I. se je letos zopet udeležil procesije sv. Rešnjega Telesa na Dunaju; ljudstvo ga je navdušeno pozdravljalo. Zadnji dve leti se cesar vsled bolezni ni mogel udeležiti te procesije. — Pri državnozborskih volitvah v Belgiji so proti združenim liberalcem in socialnim demokratom sijajno zmagali katoličani. Katoličani vladajo v Belgiji že 28 let. V zadnji zbornici so imeli le šest glasov večine, sedaj so si priborili še 14 novih mandatov ter razpolagajo z 20 glasovi večine. Socialni demokrati so vsled poraza pridelili po raznih krajih krvave demonstracije; nahujskano rdeče delavstvo se je zlasti obračalo proti verskim napravam in pobilo šipe na samostanih in cerkvah, katoliških tiskarnah in uredništvih. Svobodomiselnostvo grozi z revolucijo. Ves katoliški svet se veseli zmage belgijskih katoličanov, katerim je brzojavno čestital tudi sv. oče Pij X. — Kolonialno ministrstvo ustanove v Italiji; potrebno je baje postalo vsled priklopite Tripolisa. — Mesto Tripolis je od prihoda Lahov jako oživelo; po cestah vozi nad 400 tovornih avtomobilov, grade se ceste, železnice, trdnjave. Na prostem tabori 80.000 vojakov. — Senat severoameriških Zedinjenih držav je odobril zakon, s katerim se uvede osemurni delavnik za vse delavce in rokodelce. — Zamorska vstaja na Kubi je zadušena; padlo je v bojih z vladnimi vojniki 127 zamorcev in 18 zamork, ki so se tudi udeleževale boja. — Rusija namerava poddržati žitno trgovino in tako preprečiti špekulacijo in odiranje ljudstva po judovskih prekupcih. To bo velikega pomena za žitno trgovino cele Evrope; saj je Rusija prva žitna dobaviteljica na evropskem trgu. — Ruska duma je sprejela postavbo, ki dovoljuje ženskam izvrševanje odvetništva. — Potres je porušil mesto Focsani na Rumunskem. Cerkve in vladna mestopija, dasi nekatera še nova, so uničena. Mrtvih je 15 oseb, nad 100 pa ranjenih. — V Carigradu so zopet imeli velik požar; pogorelo je do 2000 hiš in je 5 milijonov frankov škoda. — V Južni Ameriki je nenadoma nastopila huda zima. Ponekod je zapadel sneg več metrov visoko. — Toča je pobila v Komotavu, Mostu in Duchcovu na severnem Češkem; bila je debela kakor kurja jaca in je po polju in vrteh vse uničila. — Pri okrajnobilniških volitvah v Gorici so v delavski skupini zmagali socialni demokrati; med 50 člani je 20 Slovencev. V skupini delodajalcev so zmagali Slovenci. — O organizaciji bolniške strelbe na deželi se je pri deželnem odboru kranjskem vršila anketa. Izda se posebna okrožnica do zdravstvenih zastopov in županov. — Pri letošnjih velikih vajah ljubljanske divizije na Notranjskem bodeta navzoča tudi vojni minister gen. Auffenberg in načelnik generalnega štaba Blaž Schemua. — Postojnsko jamo je 2. t. m. obiskal kitajski poslanik na dunajskem dvoru Shen-Jui-Ling. — Velik požar je 3. t. m. popoldne v Senčurju kri Kranju 28 gospodarij uničil 13 hiš in 37 gospodarskih poslopj; škoda je do 200.000 K, zavarovalnina je mnogo nižja. Ob požaru sta bila en možki in ena ženska težko opečena, več pa lahko. — V kamniških planinah je 6. t. m. blizu izvira Kamniške Bistrice padel s skale 20 metrov globoko 14letni trgovski vajenec Ludovik Repe, ki se je s svojimi tovariši ondi nahajal na izletu. Poškodovan se je smrtono nevarno in je pri prenosu v dolino umrl. Mrtliča so prenesli v mrtvašnico v Stranje. — Žepne revolverje, ki niso 18 cm dolgi, je notranje ministrstvo prepovedalo ter bo treba odslej za izdelovanje, nakup in nošenje takega orožja posebnega dovoljenja. — Pesnika Antona Aškercja je v četrtki ponoči zadela kap na možgane. Prenesli so ga v deželno bolnišnico. — Znani tržaški aviatik Widmer je došel v Ljubljano. Njegov

aeroplan bo razstavljen od 9. do 12. t. m. v prostorih tvrde »Balkane« na Dunajski cesti; vstopnina 50 vinarjev. 16. t. m. priredi Widmer v Ljubljani tudi polet.

Godovi prihodnjega tedna.

9. junija, nedelja, 2. pobinkoština. Primož in Felic., mm.
10. » ponedeljek. Marjeta, kr.
11. » torek. Barnaba, ap.
12. » sredo. Janez Fakund.
13. » četrtek. Anton Padovanski.
14. » petek. Srce Jezusovo, Bazilij, šk.
15. » sobota. Vid, m.

ZAHVALA.

Podpisana se tem potom najiskrenejše zahvaljujem slavnemu društvu državnih uslužbencev v Ljubljani in slavnemu podpornemu društvu kazniških paznikov za podpro ter nadaje cenjenim gg. paznikom, ki so mi pri-skočili ob tej priliki gmotno na pomoč. Še enkrat vsem skupaj pristrčna hvala!

Rozalija Sulič, c. kr. nadpaznika vdova.

Napad v ogrskem državnem zboru na zborničnega predsednika grofa Tiszo.

Nekaj podrobnosti o napadu.

Kakor znano, je bil napadalec Kovacs, ki je včeraj v seji državnega zbora streljal na grofa Tiszo, izključen iz zbornice. Prišel je v zborovalno dvorano skozi časnikaško ložo, pritekel do tretje vrste klopi in zaklical: »Se se nahaja en opozicionalni poslanec tu!«, nakar je pričel proti Tiszu streljati. Ko je streljal, so se vrgli nanj poslanci vladne stranke, ki so mu izkušali iztrgati revolver. Kovacs se je nato umaknil in dvakrat nase ustrelil. Nastal je strašen hrušč. Kovacsja so prenesli v zdravniško sobo, kjer sta ga dva zdravnika obvezala. Profesor Herzl je izdal o zdravstvenem stanju sledeči buletin: 9 mm debela krogla je razbila desno polovico kosti na čelu. Profesor Herzl je takoj odstranil kroglo. Kovacsevo stanje je smrtono nevarno. — Dve krog-

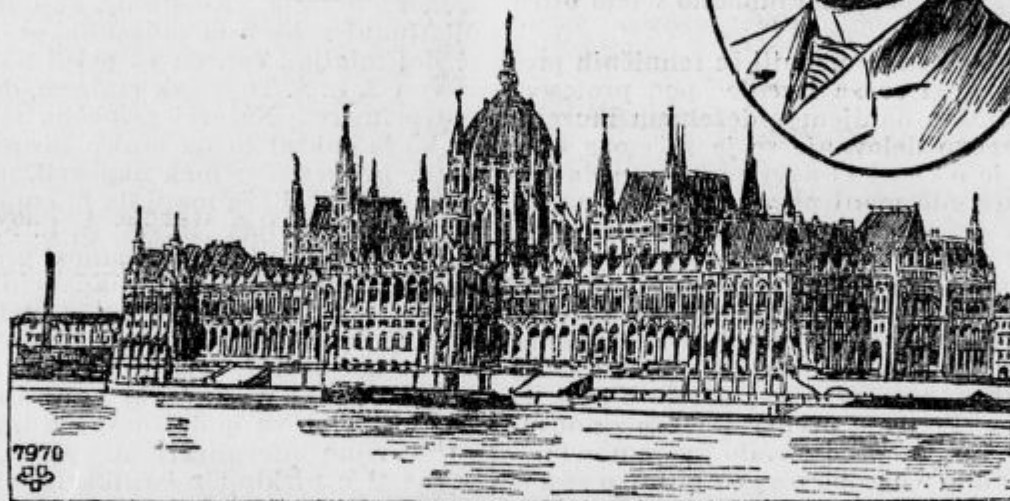
zneje nasproti sindiku časnikašev obžaloval, ker je narahulil časnikašje v veri, da so oni skrili v svoji loži Kovacsja.

Iz Kovacsevega življenja.

Napadalec Tisze je zdaj v 37. letu svoje starosti. Njegov oče Strasser je bil posestnik v Tolnaju. Kovacsja so šele ob zadnjih volitvah izvolili za poslance neodvisni mali kmetje. Kovacs je rezervni poročnik 44. pešpolka. Napadalčevo denarno stanje ni ugodno. Špekuliral je z žitom in izgubil veliko denarja. Zoltan Lengyel je pripovedoval, da je spisal Kovacs predvčerajšnjim svojo oporoko, kar dokazuje, da je premišljeno izvršil napad in samoumor. Včeraj bi se bilo moralo proti Kovacsu pričeti tudi konkurzno postopanje, ker ni mogel plačati 500 kron, ki so zapadle v plačilo. Svoji materi je

K ŠKANĐALOM V OGRSKEM PARLAMENTU.

Napadeni predsednik ogrskega parlamenta grof Tisza.

OGRSKI PARLAMENT.

lji, ki ju je izstrelil Kovacs, sta običali v predsednikovem pultu. Klopi so oškropljene z napadalčevo krvjo. Takrat, ko je Kovacs streljal, so bili zbrani poslanci vladne večine v polkrogu. Ko je Kovacs streljal, so bili vladni poslanci tako razjarjeni, da so hoteli Kovacsja linčati. Ko so nevarno ranjenega Kovacsja nesli skozi hodnik, je rekel poslanec Rakovsky: »To ni bil zadnji tu izstreljeni strel!« Kmalu po napadu sta se poslance vladne večine Nagy in Pekar sprla s časnikašji, ki sta jim očitala, da so Kovacsevi sokrivci. Časnikašji so ogorčeno ugovarjali, češ, da Kovacsja niti opazili niso. Nagy je po-

moral Kovacs obljubiti, da toliko časa, dokler bo izključen, ne prestopi praga zbornice. Kossuth in Justh sta ga pa pregovorila, da ni držal, kar je svoji materi obljubil. Pred dvema dnevoma je gledal z galerije, kako da je policija odstranjevala iz zbornice opozicionalne poslance. Njegovi prijatelji so se vedno bali, da kaj napravi, ker je bil zelo razburljiv in strasten človek. Ko je šel včeraj Kovacs v zbornico, je rekel, da če pride v zbornico, jo živ ne bo zapustil.

Kovacs po napadu.

Kovacsja je zadela le ena krogla, s prvo se ni zadel v glavo. Višji mestni

glavar Boda je kmalu po napadu poročal Tiszi, da ni izključeno ohraniti Kovacsu življenje. Kmalu potem, ko se je Kovacs po poizkušenem samoumuru zavedel, je vprašal zdravnike, če Tisza še živi. Ko so mu odgovorili z da, je rekel, da je jako zadovoljen, ker ni nikogar ranil. Poslancu Egryju je rekel Kovacs po napadu: Če sem z napadom škodoval stranki, prosim, da naj mi odpusti. — Kovacsja je včeraj popoldne obiskal njegov svak dr. Gonda, kateremu je zašepetal: Hočem umreti, pustite me samega, nakar je zaprl oči, ko je še rekel: Odpustite mi! — Kovacs je nato omedlel. Kovacsev brat Aleksander je izjavil: Ubogi moj brat zadnje dni ni več vedel, kaj da dela, tako ga je zadelo, ker je bil izključen iz zbornice. Govoril je le o izključitvi. Danes sem ga obiskal v bolnišnici. Šepetaje me je vprašal: Ali je Tisza umrl? Odgovoril sem mu: Ne. Tisza živi. Nato je šepetaje odgovoril: Olajšano mi je zato srce in mirno umrjem. Zadnji trenutki bi mi bili zagrenjeni, če bi bil kot morilec umrl. — Profesor Herzl je izjavil, da je Kovacsevo zdravstveno stanje zelo resno, a če ne nastanejo komplikacije, lahko še Kovacs okreva. Korespondenčni urad pa poroča, da Kovacs umira.

Ali sta v ogrski zbornici streljali dve osebi ali Kovacs sam?

Po včerajšnji seji je preiskala zborovalnico državnega zbora sodna komisija, ki je dognala, da je streljal Kovacs iz petcevne revolverja in da je štiri strele izstrelil. Prvi dve izstreljeni krogli ste padli 8 do 8½ metra daleč. Prva krogla je običala 14 cm od desnega vogala v predsednikovi mizi. Druga krogla je običala v spodnjem delu mize, tretjo kroglo je izstrelil Kovacs proti sebi, četrto so pa našli na sedežu poslanca Ratha. Državno pravdnštvo je dvignilo proti Kovacsu obtožbo radi poizkušene zavratnega umora in zaradi vstaje. Komisija je našla v dvorani še eno kroglo, ki je morala biti izstreljena iz Browning-revolverja, vsled česar sodijo, da ni streljal samo Kovacs iz svojega navadnega revolverja, marveč da je moral streljati še neki drugi napadalec!

Tiszova žena med napadom na Tiszo.

Med Kovacsevimi napadom se je grofica Tisza ves čas nahajala na galeriji. Ko je počil prvi strel, je grofica skočila s sedeža in zaklicala: Jezus Kristus! Lica so ji obledela, nato se je zgrudila nazaj na svoj sedež in je glasno plakala. Gledala je nepremično na Tiszov sedež. Ko je Kovacs ustrelil nase, je dal grof Tisza svoji ženi na galeriji znamenje, da ni ranjen. Tisza se je nato podal k svoji ženi na galerijo. Ko je korakal proti hodniku, so mu poslanci večine prirejali burne ovacije. Tisza jim je pa rekel: Gospodje, oprostite, moja žena se nahaja na galeriji. Moja prva dolžnost je, da se k njej podam. — Tisza je hitel k svoji ženi in ji rekel: Draga, imam samo trenotek časa in sem prišel ti povedat, da nisem ranjen. Ko sta se grof in grofica objela, se je grof Tisza podal nazaj v zbornico.

Zborovanje ogrske zbornice po Kovacsevemu napadu.

»Preidemo preko napada na dnevni red,« je izjavil Tisza, ko se je še valil po zbornici dim smodnika Kovacsevih patron. V dopoldanski seji so nato re-

Taučar in gnadleva gespa suproga*) soja srebrna puroka. Zdej uta že hmal praznuvala taka puroka, kokr kepujeja ta bulš botrčki birmancem ure; tu je: zlatu na srebrn in »Ilustruvan Tednk« je že tud vs obšesu ud tistga dneva, ke je biu vs iz čistga zlata. Tku je, če člouk nima prložnost zmeri, kedr b rad kej guvoru.

No, pa use glih je bulš če prou mal puznej kokr pa nekol; zatu mislem, de se gnadleu gespe dohtar Taučarju tud na u preveč zamal zdel, če pridem šele dons na nhna srebrna puroka nazaj. Jest za soja pršona sm že ta prau čas vošu, kokr se šika, ke jest mam take imenitn važne rči use u pratk zacahnane, tku de je čist nemugoče, de b kašna taka slaunast zapasu in se iz tem ldem zameru. Rank žepan gespud Ivan Hri-bar je tak aufpasajne na gudove in druge take rči use sojmo tajnike gespude Plajvajse gor naložu. Ta srumak je mogu ceu dan dan na dan sama pratka štederat, de je gespuda žepana upraumo čas pudrezu, de se je treba u frak vržt, al pa pu telegrafe kermo

*) Pepe, Pepe! Čemu pa praviš »gnadleva gespa suproga«? Liberalni listi dam naše stranke nikdar drugače ne nazivljejo. kakor »žena. baba« itd. — Op. ur.

vošt. Tu je še edin dobr, de gespud tajnik Plajvajš h sreč ni mou nč družga za upraut, drugač na vem, kuku b mogu on tak udgovorn posu tku vestr zmagvat.

Pr men je tu drgač. Jest morm na use tu sam mislt in tud sam vn spelat, zatu se na sme nubnemu glih preveč za mal zdet al pa fržmagat, če puzabm kermo vošt. Sevede, na Janeze na morm puzabt, ke kamer pugledam, use sam Janez; žepanu sluga — Buh mu dej nebesa — je biu Janez, žepanu tajnik, žepan; usi sami Janezi in zdejšn žepan spet Janez, kratk in mal: na celmo rotuže sa sami Janezi. Na ta viža morm mt Janeze u grif, če b jh na tou. Kašnmu Dolfet, ke je bl redek svetnik, že lohka puzabm vošt, tu je neki družga. Na ena srebrna puroka pa tud ni tku lohka puzabt, ke srebrna puroka je u petndvejseteh letih sam enkat.

Zatu sm se na dan srebrne puroke gespuda dohtar Taučarja in gnadleve gespe suproge že na teše vrgu u frak in sm se pelu za tri kracerje eršte klas u tramvaje du flečkajnsarskega musta; ud tam sm ja pa h nogam ubrau na Breg.

Ke ja prmaham gor pu štengah pred ta remelnaste urata, m že prileti gnadleva gespa naprut usa razicana in s začne hitr ta desna roka u fertah brisat in ja pol men naprej mulit:

»Za božje drože! Kua je pa tebe spet h nam prnesl? Sedem lašek let te že nism vidla! Jest sm že misla, de s šou u Amerika! Stop no naprej, de te um vidla, kuku s na biks. Jemene, jemene, kuku s ofrtu. Pa ne de b se šou žent in s pršou nas na vohcet vabet?«

»Vošt sm jm pršou, gnadleva, vošt; h nhn srebrn purok sm jm pršou vošt.«

»Dete, dete! Kuku s pa manerliih. Tu je pa res lepu ud tebe, de s se spou-nu na nas. Dej, dej mal not stop in pučak, de še gespud dam prideja. Vem, de uja vesel tojga vušila, ke druh vošja holt sam tku, ke veja de se šika, na ti-hem s pa use drgač mislja. No, pa sej jh sam te naše ldi narbulš puznaš, ke na morja pučakat, de b edn sam nazaj stopu, ampak kar naprej tešeja, če tud tistmo, ke pred nim stuji, use kurje učesa pumečkaja.«

»Prou sa puvedal, gnadleva! Kuku pa je tu, de nisa gespud dons duma ustal, na tak dan?«

»Oh, sej nisa šli u kanclija; sam mal sa se šli sprehodet, sa rekl, de uja mel upodtne bulš apetit.«

»A tku. No, pol jh um pa mal pučaku, sej douh tku vem, de na uja vn ustal.«

»Oh prau gvišn de ne. Na, Pepe, kar tlela not stop, pa se used na zofa in kamot se nared; prou kokr duma. Sej sma štar znanci.«

In gnadleva gespa dohtar Taučar-juva sa me prjel za pudpajzdha in me pelal u soba in me pusadl na zofa.

»Kua uš pa piu, Pepe? Gvišn s že-jen, ke s tku deleč pršou. Moj gespud suprog pride zmeri tku žejen dam, kedr tam dol pu Kudelum ribe luvi. Kar naraunast puvej, kua maš raj, per ali vin?«

»Gnadleva, men je use glih; jest pijem use, sam šmir m na gre dol, men-de zatu, ke je pregost. Kar maja glih pr rokah, gnadleva, tist nej m pa daja.«

»Pr rukah nimam nč, prouzaprou; kela h Zabukuc um puslala pu en fer-klc, al pa če čš pu ena flaša pera — «

»Zakaj pa h Zabukuc? Sej maja vnder u hiš štarija!«

»Dobra štarija! No, sej nč na re-čem; ampak jest zmeri raj pošlem k Zabukuc. Tam sa čist drgačn, bl ma-nerlih lde. Veš, tekat, ke je ta »Slu-venski Narud« prnesu putret mojga gespuda suproga, sa Zabukucu prec tista pudoba vn izrezal, pa sa pustl romček zrav nardit in zdej vesi ta putret u štari u pusebn sob. A ni tu lepu ud nh?«

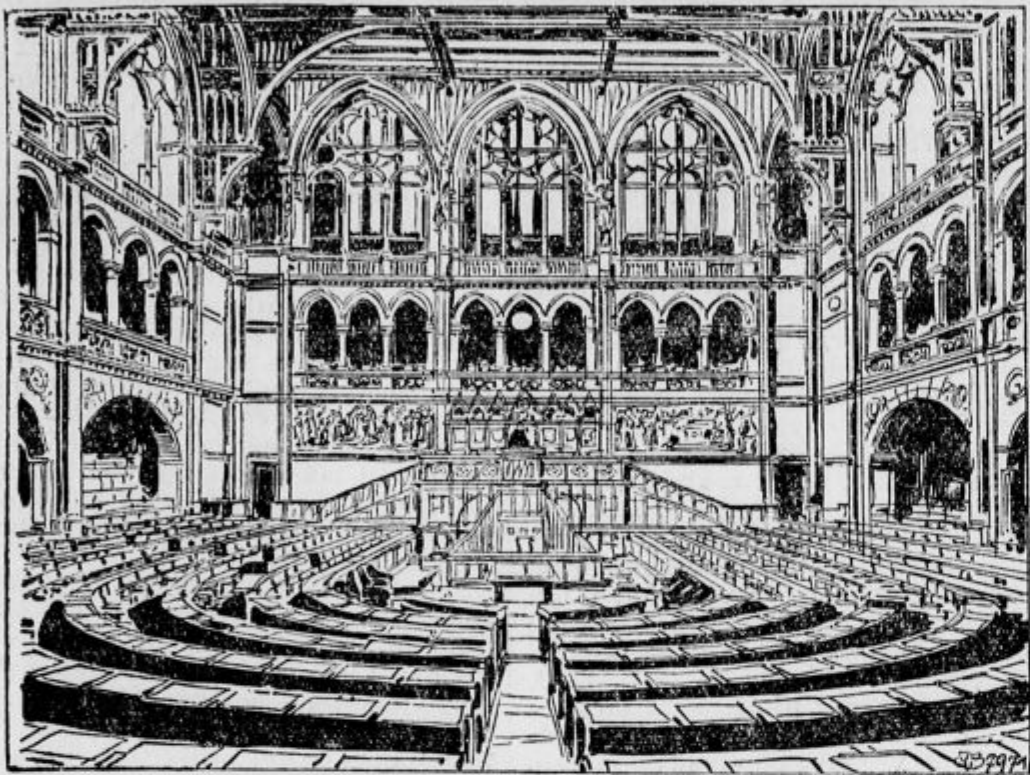
»Tu pa tu? A zatu pušilaja raj h Zabukuc pu pijača?«

»Ferštech! Sej veš: roka roka umi-je, lica pa ubvedu! — Čluvek se le dobr zdi, če vid, de ga maja lde rad in de ga

šili v tretjem branju kazenski vojaški red za skupno armado in za honved, kakor tudi zakonska načrta o ustanovitvi dveh vseučilišč v Debrecinu in v Požunu; nakar so po kratki razpravi sprejeli tudi postavbo o civilnem kazenskem redu. Nato se oglašali k besedi grof Khuen Hedervary, ki ogorčeno obsodi Kovacsev napad in slavi Tiszo in njegovo mirno, možato, junaško obnašanje ob napadu. Vladni poslanci prireajo Tiszi velikanske ovacije, nakar se Tisza zahvali in naglašja, da je storil le svojo dolžnost in da ga bo veselilo, če si na svoji poti pridobi simpatije in zaupanje celega naroda. Včerašnja prvo sejo so nato ob pol 2. uri zaključili.

Včerašnja popoldanska seja ogrske zbornice.

Opozicionalni poslanci so se, 60 do 70, ob treh popoldne zbrali v neki kavarni, v zbornico so ob četrti na 4. skupno odkorakali, spremljani po somišljenikih, ki so jim klicali »Eljen«. Istočasno z opozicionalnimi poslanci se je pripeljal tudi Tisza, ki ga je spremljal načelnik tajnih policistov Szmerescani.

SEJNA DVORANA OGRSKEGA PARLAMENTA.

Opozicionalne poslance, ki so od seje izključeni, so policisti iztirali iz dvorane tako, kakor se to zdaj navadno godi. Policist stopi k izključenemu poslancu, vojaško salutira in ga pozove, da naj zapusti zbornico. Če se poslanec brani, se ga z roko rahlo dotakne in to se smatra za silo, nakar se izključeni poslanec odstrani. Ko so bili tako izključeni opozicionalni poslanci iztirani iz dvorane, so še ostali opozicionalni poslanci zapustili zborovalnico. Zbornica je nato rešila več imunitetnih zadev in izključila zopet 6 opozicionalnih poslancev za 15 sej iz zbornice.

ZBOROVANJE OGRSKE ZBORNICE V ZNAMENJU REVOLVERSKIH STRELIV.

Sila rodi protisilo. To je stara resnica. Železni Tisza je znal ukrotiti s policijsko silo opozicijo, rešil je brambeno preosnovo, a obenem izzval tudi protipur. Ogrski opozicionalni kričač Kovacs, mož, ki je zašpekuliral svoje premoženje v nesrečnih žitnih špekulacijah, je včeraj streljal na Tiszo, nato pa nase. Tisze ni zadel in svet danes obdružuje hladnokrvnost predsednika ogrske zbornice, ki je po izjalovljenem napadu na njegovo življenje hladnokrvno izjavil, da se seja nadaljuje. Ko je počil prvi strel, je Tisza vstal, nato se pa zopet vsedel in hladno izjavil:

spuščujoja; zatu pa tud mi na smema bt umazan in morma dat tistmo zaslusht, ker iz nam drži.

»Čist prou maja, gnadle! Ampak pr enmo ferklčke uja mel Zabukuču mal zaslužka; a b na blu bulš, če b puslal pu en ceu liter — — —?«

»Pepe, Pepe; ti maš pa špičaste besede. Tista toja žilca t kar na da gmaha preh, de daš enmu mal pud nus. No, le tih bod, sej jest nism umazana; um pa puslala pu pu litra —«

»Sam pu pu?«

»Za srebrna puroka ga maš dost pu; kedr uva praznuvala iz gespudam suprogam zlata puroka, ga uš dubu pa en ceu liter. Veš, Pepe, preveč pužrešen ljud na smeš bt! tu ni lepu. Druh šs tulk na daja. No, pa ene jetrca, al pa ledičce t um tud nardila, de s uš mal duša prvezu in loži na gspuda pučaku. Kašne vaš pa raj, kisle al frigane?«

»Jetrca nej m nardeja frigane, ledičce pa kisle — — —«

»Oh, ti špicpub! No, le mal putrp; um že tku nardila, de u cufriden

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Sodim, da gre za čin blaznega človeka, ki se je sam odtegnil svetovni pravici in zato prestopimo preko tega dogodka k dnevnemu redu. — Stvar je pa kljub Tiszovi hladnokrvnosti zelo, zelo resna. Kakor poročamo na drugem mestu, sodi sodna komisija, da ni streljal Kovacs sam, marveč da sta morali v zbornici dve osebi streljati. Kovacs je izstrelil le štiri strele, našli so pa pet krogelj. Sodna preiskava dožene, če je sodnopreiskovalna komisija prav sodila in če se ni motila.

Kovacsev napad dokazuje, da se v Budimpešti nahajajo ljudje, ki bi radi Tiszo usmrtili. Socialni demokrati sami priznavajo, da boja še niso ustavili, a da sedanji trenutek za boj ni ugoden, ker skrbi preveč vojakov za mir in red v Budimpešti. V Budimpešti je namreč zbranih za vsak slučaj 28.000 vojakov.

Vladni »Fremdenblatt« piše o včerašnjem Kovacsevemu napadu na Tiszo: Ogrski državni zbor je doživel čin, ki nima sličnega v povestnici vseh parlamentov, doživel je dogodek, ki ga ni doživel niti francoski konvent v svojih

bodo klerikalni slovenski kmetje poslali v deželni zbor iste hujskače kakor sedaj. Naši liberalci so torej obupali sami nad seboj. Pri nas na Štajerskem za liberalce ni ne cveta in še manj sadu. Zdaj se ti ljudje tolažijo s tem, da psujejo naše poslance s hujskači. S hujskači pa so mislili liberalci sebe, saj se liberalce dandanes razume samo na hujskarijo.

Š K občinskimi volitvam v mestu Celju. Leta in leta sem se že vrši v Celju boj med slovenstvom in nemštvom, oziroma nemškutarstvom. Stari rodoljubi, na čelu jim rajni dr. Dečko, so s treznim delom pripravljali tla za — slovensko Celje. Vedno več slovenskih obrtnikov se je naseljevalo v našem mestu, hiša za hišo je prehajala v slovenske roke, a nesreča je hotela, da so si prilastili rešilno »narodno« delo v Celju ljudje, ki so ustanovili »Narodno stranko«. Ta hip, ko se je ta »Narodna« ustanovila, je bila zapečatená usoda slovenskega Celja. Če bi jih z bičem priganjal, se ti ljudje ne bodo brigali za razvoj Celja, saj imajo nujnejše delo razsajati in klobasariti po liberalnih shodih, farbati ljudi ter streljati s papirnatimi kanoni na obstrukcijskega zmaja, vezati se pri volitvah zoper »klerikalce« z nemškutarji, ker se menda s tem najlepše reši »narodna« čast »Narodne stranke«. Ni se torej čuditi, ako je v oči gled takemu vzglednemu delovanju te stranke se slovenstvo v Celju tako povzdignilo, da je med 940 volilci v tretjem razredu za občinske volitve baje samo 165 volilcev Slovencev, v drugem razredu med 65 celo 21 in v prvem razredu med 210 — 39 slovenskih, kakor preročuje »Slov. Nar.«. Ta članek tudi pravi, da so liberalci med nižjimi sloji »opravili najmanj narodnega in gospodarskega dela za njih narodnostno probujo in samozavest ter za njih gospodarsko okrepitev«. Seveda, če se mora zunaj Celja hujskati proti rodnim bratom, proti S. K. Z., ne preostaja časa za osvojitve Celja. Gotovo se zdi liberalcu nemškutar manjše zlo, kakor slovenski »klerikalec«. Da, da, zares daleč so prišli naši liberalci!

Š Tekmovalno streljanje mariborskih gimnazijcev. V sredo, dne 5. t. m., se je vršilo na vojaškem streljišču ob navzočnosti odličnih gostov pod vodstvom stotnika Kisvardač tekmovalno streljanje mariborskih gimnazijcev. Pokazali so, da so se tekom 5 mesecev izborna izvežbali. Prvi dve darili sta dobila sedmošolca Nemca grof Ferrari in Kaufmann (230 točk). Tretje darilo je dobil osmošolec Muhič (210 točk), četrto osmošolec Kovačec (200 točk), oba Slovenca.

Š Iz šolske službe. Prestavljeni so: definitivna učiteljica v Zibiki Marija Valenčak k Sv. Jurju v Slovenskih goricah; definitivna učiteljica Ana Pirc - Gabrič iz Zabukovja za učiteljico v Artiču pri Brežicah; provizorična učiteljica Marija Lebar pri Sv. Barbari v Halozah, učiteljicam istotam; provizorična učiteljica na Blanci, Julija Petrinčič, učiteljicam istotam. — V stalni pokoj je stopila učiteljica ročnih del na Šoli Šoštanj - Topolšica, Gabrijela Gabrovce. — V začasni pokoj je stopila definitivna učiteljica Marija Dominikus v St. Janžu pri Sp. Dravogradu.

Š Pri županski volitvi v Spuhljah pri Ptuj je bil županom izvoljen posestnik g. Job. — Županstvo je odložil v Kamnici pri Mariboru župan in nadučitelj Hofbauer.

Š Kaj pljača napravi. Iz St. Janža na Dravskem polju: V Juričičevem žganjetoču je te dni pozno v noč popivalo več fantov. Spili so več steklenic žganja. Proti polnoči so se močno pijani med kričanjem in grožnjami napotili k hiši posestnika Janeza Petka v Slovenjvasi, tam razdrli ves plot in spodkopali vrata ter pobili vsa okna. Nato so pričeli streljati v hišo ter metati kamenje. Prebivalci hiše so morali pri nasprotnih vratih zbežati. Ko je sosed Marija Magošič pogledala skozi okno, kaj ta hrup pomeni, ji je nekdo zagнал v glavo velik kamen ter ji razbil čeljust in izbil več zob. Močno ranjeno so morali spraviti v mariborsko bolnišnico.

Š Deklica zgorela. V St. Jurju ob južni železnici je zgorela poldrugo leto stara Neža Križnik. V neopaženem trenutku je prišla do vžigalce, s katerimi se je igrala.

Š Roparski umor. V Vinterovcih so našli v svojem stanovanju umorjeno posestnico Uršulo Zelenko. Ležala je z razklano glavo na tleh v krvi. Zdravniška preiskava je dognala, da je bila glava razklana s sekiro. V hiši, posebno v sobi, v kateri je stanovala, je bilo vse prevrnjeno in oropano. Orožništvu se je posrečilo izslediti tri umora sumljive fante, in sicer viničarske sinove Franceta in Janeza Zatlter ter Janeza Mohorko iz Vintrovec. Vse tri so izročil okrožni sodniji v Mariboru.

Š Protestantovska cerkev v St. Ilju v Slov. goricah? Iz St. Ilja: Naseljeni lutroveci gojijo že dalj časa željo po lastni protestantovski cerkvi. Dosedaj opravlja lutrovski pastor protestantovsko službo božjo pri Hempelnu v Cirknici. Zadnjo nedeljo sta se vršila dva shoda radi protestantovske molilnice, ki bi se naj zidala nekje v St. Ilju. A zediniti se ne morejo lutrovski verniki, kje naj bi stala ta cerkev. Nekateri jo hočejo imeti v St. Ilju, drugi v Cirknici, nekateri pa celo na Stari gori, da bi imeli do nje bližje sedanji in bodoči častilci Martina Lutra. Upali so, da jim bo dala »Südmarka« denar, a ta ga nima, ker je njena kasa prazna.

Š Poroka. V St. Rupertu v Slov. goricah se je poročil Jakob Stiper z Ivano Šilec. Srečno.

Š Smrtna kosa. V Spodnji Voličini pri St. Rupertu v Slov. goricah je umrl veleposestnik g. Tomaž Krajnc. — V Govcah, fara St. Jedert nad Laškim trgom, je umrl posestnik Ignacij Kornik.

Š Ponarejene dvajsetice. Iz Brežic: V mestu in okolici krožijo ponarejene dvajsetice. Sumi se, da so falzifikate spravili Hrvatje čez mejo, kateri prihajajo posebno na semanjske dneve v Brežice. Falzifikati so narejeni iz svinca in se jih lahko spozna.

Š Obrtno nadaljevalno šolo v Celju je letos obiskovalo 197 vajencev. Obisk in uspeh letošnjega leta je bil povoljen. Na učence, ki so se celo leto marljivo učili in lepo vedli, se je razdelilo več nagrad.

Š Streli iz revolverja na orožnika. Kakor smo poročali v eni zadnjih števil »Slovenca«, je našel orožnik Vrabl v Rušah na binkošno nedeljo v neki uti nekega človeka, ki je večkrat proti njemu ustrelil, ne da bi ga bil zadel, in je nato pobegnil. Sedaj so našli, da je ta človek z nekim Rupertom Salzmannom identičen, katerega zaradi večjih vlomov in tatvin že dalj časa zasleduje deželna sodnija v Celovcu. Salzmann je z rudarjem Matijem Nestom izvršil vse polno vlomov in tatvin po Koroškem in Štajerskem. Salzmann je najbrže pobegnil zopet proti Koroškem.

Š Redko slavlje. Leta 1861 je imenoval občinski odbor središki Andreja Ozmeča za cerkovnika kapele v Središču. To službo opravlja on zvesto že skozi 51 let. C. kr. namestnika mu je podelila svetinjo za 40letno zvesto službovanje; svetinjo mu je dne 2. t. mes. g. župnik Canjkar na rotovžu v Središču po primernem nagovoru pripel. Občina Središče pa mu je ob tej priliki o dokaz priznanja podelila lepo darilo. Ozmeč se je kot 14leten dečko peljal s konji v šumo, konji so se splašili in on je padel tako nesrečno, da je prišel z glavo med drevo in voz, ki mu je odtrgal spodnjo čeljust. Rana se mu je zacelila in mož je danes 74 let star in krepak za to starost. V službi osivelemu starčku želimo, naj bi še bil čil in zdrav.

Š Razveljavljena in na novo razpisana je od namestniške občinske volitev na Vitanu v ptujskem okraju.

Š Ponesrečeni rudar. Iz Brucka ob Muri nam poročajo: Te dni je peljal neki rudar v enem tukajšnjih premogovnikov svoj hunt po tiru iz rova. V rov pa je peljal istočasno svoj hunt tudi rudar V. Kvetič. Prišla sta na tako mesto, kjer se je izogniti bilo nemogoče. Tudi po hudem naporu se jima huntov ni posrečilo zadržati. Kvetič je obe nogi popolnoma zdrobilo. Težko ranjenega so spravili v Bruck v bolnišnico kjer je drugi dan nato vsled strašnih bolečin umrl. Kvetič je bil 25 let star in doma iz Podčetrčka na Spodnjem Štajerskem.

Š Umrl je v splošni bolnišnici v Gradcu gostilničar in posestnik iz Oplotnice pri Konjicah Anton Kriebbaum, v starosti 39 let.

Š Razpisano je začetkom šolskega leta 1912/13 na celjskih samostojnih, nemško - slovenskih gimnazijskih razredih mesto učitelja. Prošnje do 20. junija.

Š Nemški polom v Celju. Kakor smo že zadnjič enkrat v »Slovenca« poročali, je pred nekaj tedni iz Celja izginil neznano kam stavbni podjetnik in inženir Viljem Lindauer. Sedaj so nad njegovim premoženjem otvorili konkurz. Konkurni komisar je deželnosodni svetnik dr. Kotnik, začasni upravitelj konkurzne mase pa svetnik dr. Schurbi. Pasive znašajo baje 800 tisoč kron, med temi je nepokritih do 600 tisoč kron. Prizadeči so pri tem posamezni celjski Nemci, med njimi posebno, kakor se čuje, tovarnar Westen in razni nemški denarni zavodi. Lindauer je začel staviti lani novo deško mestno šolo, a je prišel preje v konkurz, predno jo je dogotovil. Lindauer je posestnik žage in precej praznih host pri Vitanju. Tam je postavil tudi električno centralo. Lindauerjev kon-

kurz je med celjsko nemško stranko povzročil precej pobitosti.

KLAVERN BILINSKIJEV SPREJEM V SARAJEVU.

Sedanji gospod Bosne, skupni finančni minister Bilinski, je došel včeraj dopoldne v Sarajevo. Pri sprejemu na kolodvoru so ga sprejeli vojaški in drugi dostojanstveniki. Prevzvišeni nadbiskup Stadler s katoliško duhovščino se sprejema ni udeležil, ker je deželna vlada odredila, da gre prvo mesto srbski pravoslavni, drugo katoliški in tretje mesto mohamedanski duhovščini. Zapoštljenje katoliške duhovščine, ki ji gre prvo mesto, ker je vladarska rodbina katoliška, nam kaže, kako da je bosenska birokracija prijazna katoličanom v anektiranih deželah. Bilinski je bil pri sprejemu na kolodvoru presenečen, ko je opazil, da katoliška duhovščina ne trpi preziranja. Bilinski je, kakor se uradno poroča, rekel: »Boli me le, ker niso navzoči tudi zastopniki katoliške Cerkve, katere zvest sin sem.« Sicer jih je pa Bilinski dobil še nekaj prav krepkih pod nos. Arnavtović mu je rekel pri sprejemu: »Gospod minister, Bog daj, da bi bili Vi prvi minister, ki prinese deželi srečo.« Bilinski, zviti dvorjan in diplomat, je bil presenečen in je odgovoril: »Bog daj!« Kako da je bil Bilinski zmeden, se razvidi iz njegove zelo neumestne šale nasproti predsedniku bosenskega sabora, Šoli, kateremu je rekel: »Če ne boste odnehali, bom ukazal poslance zapreti in stradati. Tako jih že utrudim.« Na kolodvoru se je pripetil še nek drugi, zelo mučen prizor. Predsedstveni načelnik baron Rudt je obrnil hrbet kornemu poveljniku Appelu, ki je zato poklical Rudta. Baron se je sicer opravičeval, a general je odgovoril, da mu opravičenje ne zadošča.

HRVAŠKA STRANKA PRAVA

je pričela 7. t. m. v Sarajevu konferenco. Zastopani so hrvaški, dalmatinski in bosenski pravaši.

OBISK ČRNOGORSKEGA KRALJA.

»Neue Freie Presse« poroča, da imenuje danes cesar črnogorskega kralja za imejtelja pešpolka št. 55. v Tarnopolu.

NEZGODA SAŠKEGA KRALJA.

Dne 7. t. m. dopoldne je saški kralj padel s konja, ko je ogledoval 24. kavalerijsko brigado. Kralj si je poškodoval desno nogo in mora nekaj dni počivati.

BULGARSKI VLADAR V BEROLINU.

Bulgarskega kralja, kraljico, prestolonaslednika Borisa, princa Cirila in bulgarskega ministrskega predsednika Gešova je včeraj sprejel na kolodvoru v Berlinu nemški cesar Viljem. Viljem je imenoval bulgarskega kralja za šefa četrtega thürinškega pešpolka št. 72.

VSTAJA V ALBANIJI.

»Terdjima-i-Hakikab« poroča, da odputuje v Albanijo senator in bivši minister artiljerijski general Rica paša. Iz Mitrovice v Peč odposlani turški vojaki so došli 6. t. m. v Peč. **Turški vojaki so v zadnjih bojih izgubili 8 mrtvih.** Turki poročajo, da so izgubili Albanci v bojih 2. in 3. t. m. veliko ljudi.

SESTANEK ANGLEŠKEGA KRALJA Z RUSKIM CAROM.

Peterburški diplomatski krogi potrjujejo, da se sestaneta poleti angleški kralj in ruski car.

Dnevne novice.

† **70letnico** svojega rojstva praznuje jutri sveti oče.

† **Kdo je kriv razpora na Slovenskem?** Liberalna stranka ima nekaj političnih vajencev, ki sedaj pisarijo po »Narodu« narodne članke slovenski inteligenci. En tak vajenec je zagrešil preteklo soboto v »Narodu« uvodni članek, v katerem trdi, da je liberalna stranka v kranjskem deželnem zboru napravila konec nemškemu gospodarstvu. Res pa je, da je liberalna stranka podpisala v kranjskem deželnem zboru nemško-slovensko liberalno zvezo, in da je naša stranka to zvezo razbila s tem, da je predlagala slovenski sejni zapisnik. Politiški vajenec v »Narodu« zopet ponavlja staro liberalno laž, da sta Mahnič in Missia kriva vsega razpora na Slovenskem. Kje je neki bil takrat dr. Mahnič in kje dr. Missia, ko je že dr. Janez Bleiweis dvigal svoj glas proti liberalni struji, proti liberalnim predrznežem, ki so prepoznali s tujim duhom spletkarili z lažmi proti nositeljem starega slovenskega programa. Ali ni že dr. Bleiweis opetovano dvignil svoj glas proti razdiralnemu delu pristašev »Slov. Naroda«? Ali vam hočemo citirati iz »Novic« dr.

Bleiweisove tožbe o liberalnih očetih razpora na Slovenskem in njegove uničevalne označbe »Narodovcev«? Liberalizem s svojo ošabnostjo je bil pod Bleiweisom tak, kakršen je danes, liberalizem je bil vedno nositelj razpora na Slovenskem in je še danes. Liberalizem se je že za časa Bleiweisa boril z istimi podlimi sredstvi, kakor se bori danes. Pred nami leži lastnoročno pismo dr. Bleiweisovo, v katerem se bridko pritožuje nad liberalnimi rovarji, ki so ob priliki neke državnozbornske volitve »sklenili našemu političnemu programu nasprotno resolucije« ter pravi: »To je bila zgolj demonstracija, da se je moglo brž telegrafirati Slovincem najbolj sovražnim časnikom »Presse« itd. in tudi v volitve naše dozdaj še neznani razpor vreči.« Proti »demonstrativno strastnemu postopanju« »Narodovih« privrženec« poziva dr. Bleiweis zaupnike, »naj se izreko za naše starodavno slovensko geslo: Vse za vero, dom, cesarja« ter prosi, »da takim volilcem, ki so premalo poudarili v političnih zadevah, ali zmoteni po sleparijah »Narodovih« kazete resnico. Vidijo naj, kako se »Narodovci« sami sebe lažnike imenujejo!« Tako so dejstva, katerih vsi »Narodovi« politični vajenci ne morejo izkriviti. Kdor želi združenja Slovencev, proč od liberalcev, v Vseslovensko ljudsko Stranko!

† **Liberalci in logika.** »Narod« se je na naš članek od srede o evharističnem kongresu odzval zopet — po svoje. Iz konteksta je vzel nekaj stavkov, s katerimi dokazuje, da je nam narodnost deveta briga in da proglasamo narodnost za poganstvo. — To je »Narodova« logika, **logika zlobe**, ki obrača in obrne vsako besedo samo na slabo. Omenjeni članek je pisal mož, ki je naroden od mozga in se noče dati prekiniti v ljubezni do naroda tudi ne od »patentiranih zakupnikov narodnosti«! Baš to, da ga boli, da se pod imenom narodnostnega boja, ki nam je tako potreben, bije boj zoper vero, je priča njegovega narodnega čustvovanja. Nikjer ni zapisano, da se mora narodna misel umikati verski misli sploh, ker sta obe lepo združljivi; rečeno je le: »Narodno čustvovanje se mora ob tej priliki (evharističnem kongresu) umakniti drugemu čustvovanju. Verska misel mora pri tem nadvladati vse.« Na evharističnem kongresu ne bo naša narodnost prav nič trpela; nasprotno: s častnim nastopom bomo našemu narodu pridobili le ugled pri drugorodcih. — »Patentirani zakupniki narodnosti« so samo zato tako nazvani, ker si sami domišljujejo, da so v zakup vzeli narodnost. Toda od nemških zaveznikov se ne bomo učili ljubezni do naroda! — Nič pa »Narod« ne odgovarja očitanjem, da bi naši liberalci in demokrati bičali in za norca imeli samega Kristusa, ko bi ga v roke dobili; nič, da pod pretevo narodnosti bijejo boj zoper Cerkev. In to je, za kar se tukaj gre! Ko bi Vi narod res ljubili, ne bi zasramovali tega, kar je narodu svetega. Ko bi Vi delali za narodnost, in nas pustili, ki delamo za vero in narodnost obenem, bi šlo vse lepo skupaj. Toda s svojim divjanjem zoper Cerkev, boste Vi, ki **Cerkev brezprimerno bolj sovražite, kakor narod ljubite**, v imenu narodnosti narod — razmesarili!

† **Vsa treznomisleča javnost proti Macharju.** Na slehernem shodu katol. narodne stranke na Češkem, kakor na Moravskem se vrše protesti zoper bogokletno Macharjevo čitanko. O nekaterih takih shodih smo že ob priliki pisali. Danes poročamo o protestnem shodu, ki se je vršil 2. junija v Jaromeru. Glavni govornik je bil urednik J. U. C. Nemeček, ki je kar najstrožje obsodil imunizirano Macharjevo čitanko. Koncem shoda je bila sprejeta naslednja resolucija: Udeležitelji shoda, ki se vrši 2. junija t. l. v Jaromeru, izreka svoje ogorčenje poslanecem: Stejskalu, Svobodi, Votrubi in Pokornemu, ker so s svojimi podpisi omogočili imuniziranje brezprimernih napadov pisatelja Macharja na Kristusa, cerkev in cesarja. Obžalujemo, da so se sploh našli poslanci, ki smatrajo v tako resnih časih za svojo glavno dolžnost podpirati in širiti protikrščansko ščuvanje.

† **Napredek katoliške zavesti se opaža vsepovsod.** Za Bavarsko je govoril Dunaj, za Dunajem Belgija, pa tudi iz Francoske so pričela prihajati razveseljiva poročila. V francoskem katoliškem časopisju priobčujejo sedaj statistiko o izidu občinskih volitev na Francoskem v onih krajih, kjer so delali občinski zastopi težkoče verskim procesijam in cerkvenemu zvonjenju. **Izmed 27 takih občin, ki so bile v radikalnih rokah, je prešlo 22 občin pri zadnjih volitvah v katoliške roke.**

† **Soc. demokratski volilni sleparji.** Soc. demokratska »Zarja« sedaj, ko smo jo prijeli za ušesa, o liberalnih lažeh o Kregarju lepo molči. Ker pa je preširoko hlatala po liberalnih lažeh, ne da bi spoznala, da ji je prej treba pomesti pred soc. demokratskim pragom, jo danes opozarjamo na senzacionalna odkritja nekega češkega dunajskega sodruka v »Delnickih Listych«. Dotični sodrug je že 24 let član dunajske soc. demokratske stranke. Ker je sedaj dunajska »Arbeiter Zeitung« očitala brnskimi češkimi soc. dem. avtonomistom, da so pri volitvah v brnsko bolniško blagajno s sleparijami premagali centraliste, se je kot zagovornik svojih čeških sodrugov oglašil dunajski češki soc. demokrat, ki očita v »Delnickih Listych« dunajskim soc. demokratom, da so za fabriciranje soc. dem. volilcev za razne volitve na Dunaju ustanovili na raznih krajih garderobe, ki prekašajo garderobe marsikaterega dunajskega gledališča! Sodruga našteva celo vrsto nepopisnih soc. demokratskih sleparstev. — Tu je polje za »Zarjo«!

† **Uradništvo in slovenski državni poslanci.** »Narod« liberalno uradništvo, ki se ima za nekega polboga, tako vleče, da bi si morali gospodje to vendar že enkrat prepovedati. Par slučajev. Profesor Verstovšek je stavil v šolskem odseku na Dunaju predlog, da naj država prispeva deželan in občinam za zidanje in vzdrževanje šolskih stavb. »Narod« je pa prinesel isti dan brzojavko, da je profesor Verstovšek predlagal, da naj država nič ne prispeva za šolske stavbe. Dr. Korošec je predlagal, naj se nekatere točke v službeni pramagmatiki za uradnike tako izpreme, kakor želi vlada, ker drugače službena pramagmatika ne bo potrjena ne od gosposke zbornice, ne od cesarja. Dr. Korošec je strankam večine, ki nočejo teh od vlade zahtevanih izprememb sprejeti, v obraz vrgel, da uradnike varajo in sleparijo, ker dobro vedo, da vlada ne bo drugače te pragmatike potrdila. Edina, ki resno misli, da bi se ta službena pramagmatika sprejela, je S. L. S. In kaj je »Narod« pisal: »Vse stranke razun slovenskih klerikalcev so pokazale, da jih vse groznje vlade ne morejo ustrašiti, da bi se ne zavzele za pravično ureditev uradniškega vprašanja. Vsaka stranka se je sramovala opravljati za vlado biriško službo, le slovenski klerikalci ne.« Seveda, glasovati za stvari, o katerih je vsakdo že naprej, da jih vlada ne bo potrdila, je lahko, pri uradništvu pa utegne vendar dober vtis napraviti. Dr. Korošec je nadalje predlagal, naj se vlada ozira pri nastavljanju uradništva tudi na to, da bodo uradniki iste vere in znali čisto perfektno tisti jezik, katerega govori najmanj 20 odstotkov prebivalstva. Ta predlog bi napravil na mah konec krivicam, ki jih trpimo od strani nemškega uradništva. »Neue Freie Presse« je sama to priznala, da hoče dr. Korošec rešiti s tem jezikovne spore. In kaj pravi »Narod«: »Naši klerikalci so glasovali za to, naj vlada kakor doslej na Slovenskem zapostavlja slovenske uradnike in daje prednost nemškim. S. L. S. noče, da bi vlada nastavljala uradnike po njihovi sposobnosti in po potrebi dejanskih razmer, zlasti narodnih.« Ali slišite lažnjivca! Zadnjič enkrat je poslanec Verstovšek v razpravi o službeni pramagmatiki par ur govoril in »Slovenski Narod« je drugi dan metal bombe v »škodljivca parlamenta in podle izdajice ubogih tlačenih uradnikov«. Mimogrede rečeno, so ravno takrat v ljubljanskem mestnem svetu liberalni svetniki sprejeli sklep, v katerem se pritožujejo, zakaj da naša stranka na Dunaju ne obstruira! — Preteklo sredo je pa imel obstrukcijski govor v zbornici Biankini ali kakor bi ga »Narod« imenoval, »zastopnik naprednih Jugoslovancev«. Ja, prijatelj, če Biankini obstruira, to je vse nekaj drugega. In res včerajšnji »Narod« piše: »Računi so se delali brez poslanca Biankinija. Ta je z dolgotrajno svojizvajanjem opozoril iznova na hrvaške razmere. Govoril je skozi in skozi stvarno.« Tako je treba pisati, kadar liberalci obstruira. »Slovenski Narod« pa zna biti še bolj hudomušen. Poslanec S. L. S. napada, češ, da so sovražniki uradništva, deželni odbor pa v isti številki napada, češ, poglejte, koliko uradnikov so nastavili v deželni muzej. Glejte, tako se denar kje meče uradnikom! To je Pavliha v liberalnih uradništvih!

† **O neki pravni zadevi med kardinalom dr. Bauerjem v Brnu in bivšim brnskimi nadškofom dr. Kohnom** poroča neka dunajska korespondenca. Po tej korespondenci je verski zaklad na pritožbo dr. Bauerja, vrnil dr. Bauerju 1.670.000 K, katere je brnska škofija dolgo vrsto let neopravičeno plačevala verskemu zakladu. Dr. Bauer da je dal

to vsoto »pasivni katoliški hranilnici v Ljubljani«, dr. Kohn pa da oni del vsote, ki pripade na sedemletno njegovo škofovanje, zahteva zase. Tu je očitno velika pomota. V Ljubljani ni bilo in ni nobene pasivne katoliške hranilnice, vsi naši zavodi so v najlepšem razvoju in ne potrebujejo take pomoči. Dotično poročilo je torej ali zlobna izmišljotina ali je pa zamenjava s celovško nemško centralno posojilnico.

† **Delo za ljudstvo.** Slov. katol. izobrazb. društvo v Komendi priredi v nedeljo, dne 9. junija 1912 poučni tečaj. Predavatelji: Drž. in deželna poslanca dr. Korošec, dr. Krek; profesor dr. Hohnjec; deželni zdravstveni referent dr. Dolšak. Dopol. dne. V »Društvenem domu«: Dr. Korošec: tri četrt na osem do tri četrt na deset (za fante in moše); Kaj je treba vedeti, da se s pridom čitajo politični časopisi? — Dr. Krek: 11. do 12.: Kmet in politika, obrtnik in delavec, pa politika. — Dr. Krek: 1. do 2.: Socialno delo v društvih. — V šoli (za dekleta): Dr. Hohnjec: tri četrt na osem do tri četrt na deset: Dekliška organizacija. — Dr. Dolšak: 9. do 10., 11. do 12.: Skrb za zdravje. — Dr. Hohnjec: 1. do 2.: Samozabrazba slovenskih deklet. — Dr. Dolšak: 3. do 4.: Skrb za bolnike. — Dr. Korošec: 4. do 5.: Naša politika. — Dr. Hohnjec: 5. do 6.: Dekle in žena v javnosti. — Sklep: Dr. Krek in drugi

† **Izjava.** »Slov. Narod« me je nedavno v dopisu iz Žužemberka napadel ter mi očita nepravilnosti pri delitvi državne podpore v Žužemberku. Vsi »Narodovi« podatki so neresniški, isto tako trditve, da sem spravljal 60 K. Dotični računi niso še sklenjeni ter so krnila še na razpolago tudi »Narodovemu« dopisniku, če jih hoče. Več se mi ne zdi vredno odgovarjati. Dotičnik, ki je spravljal laž v »Narodu«, naj se podpiše, potem bova govorila pred sodnijo. — **Ivan Vehovec**, deželni poslanec in župan v Žužemberku.

† **K požaru v Šenčurju** se nam poroča: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani je izplačala v zadovoljnost vseh pri njej zavarovanih pogorelcev v Šenčurju takoj po požaru skupni znesek 16.982 K. To naše domače zavarovalno podjetje je ob tej priliki izvršilo svojo dolžnost prej kot katera druga zavarovalnica, čeprav — brez avtomobila. Ljudstvo je z Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani prav zadovoljno.

† **Pogreb ponesrečenega socialno-demokratskega voditelja Silbererja** na Dunaju se je odlikoval po tem, da se je vršil brez duhovnika. Tako je določil Silberer v svoji oporoki.

† **Za pogorelce v Šenčurju** sta vložila poslanca Demšar in Jarc v sredo v državnem zboru nujen predlog, naj da vlada takoj preceniti škodo in nakloni pogorelcem hitro in izdatno podporo.

† **Za »Ljudski sklad«** so darovali v mesecu maju sledeči gospodje: Preč. knezoškof Jeglič 20 K. — Poslanci Povše 120 K, Demšar 100 K, Pogačnik 170 K, Gostinčar 30 K in Jaklič 60 K. — Dr. Lampe, dr. Pegan, dr. Zajc in Josip Lončarič po 20 K. — Dr. Gregorič in dr. Derganc po 10 K. — Prelat Kalan, stolni vikar Smolnikar, kanonik Šiška, dr. Ušeničnik Al., ravnatelj Traven, Rašica, g. profesor Dermastia, župnik Petrič, generalni vikar Flis in trije neimenovani po 5 K. — Dr. Dermastia 3 krone, urednik Kerhne 4 K, ravnatelj Jovan, župnik Barle, dr. Lovro Pogačnik, kanonik Čekal in neimenovan po 2 K. Dr. Jerič, dr. Natlačen, dr. Mal. J. Ložar in neimenovan po 1 K. Ivan Tušar, Idrija, 3 K. — J. Slavec, nabral v Dolenjem Logatcu med somišljeniki S. L. S. 20 K. — Spominjajte se ob vsaki priliki »Ljudskega sklada« S. L. S. Pri spevke sprejema tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta 6, II. nadstropje.

— **Na Črnučah** se ustanovi gasilno društvo. — V nedeljo, dne 16. t. m., bo v društvu predaval dr. Krek. — G. Peter Lap, bivši hlapec na Črnučah, je podaril za Društven dom 100 K. Bog mu plačaj stotero!

— **Za doktorje filozofije** so bili promovirani gg. France Stele, Jakob Šilec in Franc Trdan v sredo, dne 5. junija 1912 ob tri četrt na 1. uro v slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča; za doktorja prava pa g. Janko Vidic v petek, dne 7. junija. Vsi novi doktorji so starejšine »Danice«. Iskreno čestitamo!

— **Prvi višji zdravstveni svetnik v Avstriji je imenovan.** Ta naslov je dobil priimarij brnske deželne bolnišnice dr. Karol Katholicky.

— **V ljubljanski okolici čuli odmev eksplozije pri Dunajskem Novem Mestu?** Iz št. Vida nad Ljubljano, 7. junija 1912. Med 8. in 9. uro danes jutraj je bilo slišati neko čudno gromenje. 2 kosca, ki sta ravno zajutrkovala in ležala na zemlji, sta čutila, da se je zemlja nekoliko stresla, pri tem sta slišala dolgo gromenje in za tem dva poka. V

neki hiši so slišali, kakor bi se vrata sama od sebe trdo zaprla in so se zato bali, da so strahovi. Tudi v Dravljah se je v istem času slišalo gromenje. Cel dan se je govorilo o tem, da se je najbrže v Kamniku vnela smodnišnica. S strahom smo čakali zvečer »Slovenca«. Ta nam pa je prinesel strašno novico o nesreči na Dunaju (o kateri poročamo na drugem mestu. Ur.).

— **Vič.** Telovadni odsek Orel Slov. katol. izobraževalnega društva priredi jutri v nedeljo 9. junija burko s petjem »Lumpacij Vagabund«. Cene navadne. Med odmori igra popolna društvena godba.

— **K našemu dreadnoughtu »Viribus unitis«** o katerem se je pisalo, da so se inženirji zmotili pri njem za težo 240 ton naj doda nestrokovnjak samo par opazk. Da bi inženirji pozabili pri težkih topovih na lafete, je popolnoma izključeno. Saj so ravno topovi z vso pripravo, stolpi, močnejšo podlago v stavbi, municiji, stroji za premikanje itd. glavni del vojne ladje. Od velikosti in števila težkih topov je odvisna velikost ladje. Ravno glede teže topov in lafet so tako natančni podatki na razpolago, da je prav tako malo mogoče misliti na to, da bi se pozabilo, kakor pa pri novi stavbi na temelj. Nadalje je tudi teža 240 ton v primeri s celo ladjo tako neznatna, da ladja to komaj občuti. Ladje te velikosti nakladajo do 2700 ton premoga in ga pokurijo na dan 200 do 300 ton, toraj bi teža 240 ton ne pomenila drugega, kot da bi ladja za en dan manj premoga naložila, oziroma en dan manj mogla na morju voziti. Pri velikosti ladje, 150 m dolžine in 29 metrov širine, meri njeno površje okoli 4000 m², z večjim bremenom 240 ton, bi se ladja pogreznila le za 6 cm globokeje, to pa je tako neznatno, da se niti opazi ne. Razlika teže v ladji se že s porabo premoga lahko poravna, kajti navadno take ladje nakladajo le do 1200 ton premoga, v slučaju daljše vožnje se pa zaloga z vporabo vseh v to odločenih prostorov pomnoži na 2700 in še več ton. Že tukaj imamo razlike za 1300 ton teže, katera se pa dan na dan spreminja. Zaradi razlike 240 ton v teži smo tukaj lahko prav brez skrbi.

— **Italijanske državne zastave v Zadru.** Dne 2. t. m., ko Italijani slave takozvano »Festa dello statuto« (ob letnico ustave), je italijanska državna zastava visela ne le na italijanskem konzulatu, kakor je bilo doslej običajno, marveč z namestnikom dovoljenjem tudi na konzulovem privatnem stanovanju in dveh italijanskih parobrodskih agencijah. Italijanski konzul je celo prosil, da bi smeli tako zastavo razobesiti tudi vsi regnikoli, ki jih je silno mnogo, a to se ni dovolilo. Hrvatje so opravičeno nejevoljni že radi gornje novosti.

— **Hrvaški gostilničarji v Belgradu.** Hrvaški gostilničarji, ki se udeležijo hrvaškega gostilničarskega zborovanja v Zemunu, prirede od tam skupen izlet v Belgrad, kamor so jih povabili srbski gostilničarji. Izlet se vrši dne 12. t. m.

— **Srbski gostje na Hrvaškem.** Učenci šole za živinorejo in planinsko gospodarstvo v Kraljevem v Srbiji so te dni pod vodstvom ravnatelja došli v Zagreb. Ogledali si bodo vse gospodarsko važne zavode in naprave na Hrvaškem.

— **Obrtno strokovna razstava za obdelovanje dragocenih kovin.** Od tujakšnjega »Zavoda za pospeševanje obrti« se nam poroča, da je bila obrtna strokovna razstava za obdelovanje dragocenih kovin, prirejena od »Obrtno pospeševalnega urada« na Dunaju, otvorjena dne 5. t. m. in se bo zaključila dne 30. t. m.

— **Predavanje o lepota naše dežele na Dunaju.** Jutri v nedeljo, ob 6. uri zvečer bo v mali dvorani dunajske »Uranije« predavanje o Postonjski jami in njeni okolici.

— **Lov v najem.** Lov krajevnih občin Bloke, Lož in Stari trg se bo oddal za dobo pet let, počenši s 1. julijem 1912, v najem potom javne dražbe dne 20. junija 1912, ob 3. uri popoldne v prostorih g. Gregorja Laha v Ložu. — Lov krajevnih občin Cerknica in Žilce pri Sv. Vidu se bo oddal za dobo pet let, počenši s 1. julijem 1912, v najem potom javne dražbe dne 19. junija 1912, ob 2. uri popoldne v prostorih občinskega urada v Cerknici. Dražbene in najemne pogoje se zamore vpogledati pri c. kr. okrajnem glavarstvu.

— **Ustanovni občni zbor »Društva lastnikov hotelskih in zdraviliških naprav v radovljiskem političnem okraju s sedežem na Bledu«** se vrši v ponedeljek, dne 10. junija popoldne ob pol 3. uri na verandi hotela »Triglav« na Bledu.

— **Pazite na otroke!** V Loki pri Mengšu so se igrali otroci pod nekim kozolcem. Komaj štiri in pol leta stararega Franceta Rihtarja, železniškega delavca sina, je gnala radovednost pogledat kako velik je svet. Zlezal je

na kozolec, od koder je telebnil na tla in si desno roko poškoval. Drug enak slučaj se je zgodil v Drulovki. Na dvorišču posestnika Franceta Trilarja je stal vprežen konj. Na vozu je stal triletni Andrejček, Trilarjev sinček. Medtem je pa konj vprego potegnil naprej, a otrok je vsled sunka padel na tla in si zlomil levo roko.

— **Požar pri Vinici.** Ogenj so v Drenovcu pri Vinici povzročili otroci. Ogenj je vpepelil v četrtek dve hiši in 3 gospodarska poslopja z vsemi premičninami. Škodo cenijo na 8000 K, katera je le deloma z zavarovalnico krita, večjo nesrečo so preprečili: viniška požarna bramba, domačini in Hrvat, kateri so bili pri večernicah in takoj na pogorišču.

— **Otrok morilec.** V Zaporešču pri Zagrebu se je 9letni Marko Parkov prepisal s svojima mlajšima bratoma. Zagrabil je nož in je svojega sedemletnega brata večkrat zabodel v vrat tako, da se je ta zgrudil mrtev. 5letno sestro je ranil smrtonovno. Ko so dečka odpeljali od brata in sestre, je bil ves besen.

— **Obesila se je.** Sodnega oficijala Franceta Čizmečka soproga, 43letna Ana Čizmek se je dne 6. junija zvečer okrog desete ure obesila na podstrešju svoje hiše v Zabji vasi. Zapuščica izmed 13, še živčih pet otrok. Nesrečnica je zadnje dete povila pred 14 dnevi. Bila je marljiva žena. V smrt so jo tirale rodbinske razmere. Pred par leti je bila radi slabomnosti sprejeta v zavod za slabomne na Studencu. Tam je ostala par mesecev. Vrnila se je potem zopet k možu v Novo mesto, kjer je popolnoma okrevala.

— **Mednarodni požarni kongres** se vrši te dni v Peterburgu. Posetilo je ta kongres okoli 1500 raznih zastopnikov gasilnih organizacij iz vseh držav, celo z Japonskega in zastopnikov zavarovalnih družb proti požarnim škodam. Zboruje se v štirih sekcijah. V tretji sekciji je prišlo do razpora med akcijskimi in vzajemnimi zavarovalniškimi podjetji, ker so vzajemne zavarovalnice zahtevale kontrolo nad akcijskimi družbami. — Obenem se vrši razstava raznih najmodernejših gasilnih sredstev.

— **Iz šolske službe.** Suplentinja na ljudski šoli v Spodnji Šiški je postala izprašana učiteljska kandidatinja Karolina Pišlar. Absolvirana učiteljska kandidatinja Ruža Jeraj je imenovana za suplentinjo na slovenski osemrazrednici v Ljubljani pri Sv. Jakobu, ker je obolela učiteljica Avgusta Mattanovič.

— **Doslovni slovenski prevodi latinskih in grških klasikov.** Skoro doslovni prevodi Ovida, Iliade, Odiseje in Enide v heksametrih, katere je prevedel g. B. Bevk, kurat deželne bolnišnice v Gorici, se dobe po vseh ljubljanskih knjigarnah. Vsi, ki se zanimajo za lepa stara klasična dela, se opozarjajo, da si jih omislijo.

— **Žetveni dopusti** se letos tako-le določijo: Pešpolki štev. 7, 17, 19, 27, 32 in 97, lovski bataljoni štev. 7, 8, 9, 11, 19, 20, 24 in 29, gorski artiljerijski polk št. 3 od 1. do 21. julija. Prvi turnus trdnjavskega topničarskega polka št. 4 od 1. do 21. julija; pešpolka štev. 47 in 86 od 6. do 26. julija; bosensko-hercegovska pešpolka št. 2. in 4 od 8. do 28. julija; lovski bataljoni štev. 5, 17 in 21 od 14. julija do 3. avgusta; trdnjavski artiljerijski polk št. 3 od 4. do 24. julija, drugi turnus trdnjavskega artiljerijskega polka št. 4 od 26. avgusta do 15. septembra. Kolikor to dopusti služba, se dovolijo dopusti tudi ob vinski trgatvi. Za deželno brambo se je žetveni dopust tako-le določil: deželno-brambni polki štev. 3, 4, 5 in 27 od 30. junija do 19. julija, deželno-brambni polk št. 26 od 6. junija do 26. junija.

Samostani in slovenski liberalni listi.

Poraz belgijskih socialnih demokratov in liberalcev je na glave liberalnih urednikov tako vplival, da jih je čisto omamilo. Šele sedaj so prišli nekoliko zopet k sebi, in treba je svetu pokazati, kdo tiči zadaj za tem porazom. Pravzaprav so liberalci zmagali, ker liberalci sploh zmeraj zmagajo, če ne drugje, vsaj na papirju, ampak to pot so bile krive poraza »črne kobilice«; tako imenuje »Slovenski Dom« samostane. Danes imata »Dan« in »Slovenski Dom« strašne članke o belgijskih samostanih, da jih je najmanj 4135 in 85.744 menihov in nun, ki da imajo denarja kakor trave. Kar oči jim žarje pri misli, kako bi se dalo tako-le par milijonov kakor v »Glasni poslojnic« v žep spraviti. »Doli z samostani!« pravijo, pa so tako zmešani, da štejejo za samostane vsako redovno hišo, šole, delavnice, bolnišnice, zavetišča za sirote in starčke, gimnazije, katere redovniki upravljajo, belgijski redovniki

poučujejo 400.000 otrok v svojih šolah in država jim da za to na leto 8 milijonov, torej na otroka 20 frankov. V državnih šolah pa mora plačati Belgija za vsakega otroka 120 frankov. Ampak kaj za to, doli s samostani! samo da bodo morali davkoplačevalci na leto 40 milijonov frankov več plačevati. Liberalci itak rad plača. Samo v Henneagu imajo sestre v bolnišnicah 4500 bolnikov, obiščejo čez 50.000krat bolnike po zasebnih hišah, vzdržujejo zavod za 2000 starčkov in neozdravljivih bolnikov, imajo zavod z 1600 slepci, gluhi in osiroteli otroci, norišnico z 2200 bolniki in za vse to ne da živ krst niti vinarja. Ampak kaj to liberalcu mar! Doli s samostani! bomo že plačali. Pa krščanske stranke bodo že skrbele, da bodo liberalci »doli« šli, ne pa samostani. In tako bo liberalna stranka lahko rekla kakor pravi narodna pesem: Rada bi v kloster šla, pa je že prepozno.

Strašna eksplozija smodnika v Wöllersdorfu.

Uradno poročilo o nesreči.

V Wöllersdorfu obstoja največja državna tvornica streliva. Izdelujejo razne vrste streliva. V tvornici je sedem artiljerijskih inženirjev in 20 vojaških uradnikov nastavljenih. Delavcev z vojak je 200. V prvi vrsti se izdelujejo patroni. Kakor smo že včeraj poročali, se je včeraj pripetila v Wöllersdorfu strašna eksplozija. Vojaško poveljstvo in Dunajskemu Novemu Mestu je o nesreči vojnemu ministru poročalo: Poslopje št. 48 municijske tvornice v Wöllersdorfu je zletelo v zrak. Do zdaj (7. t. m.) so dobili 14 mrtičev. Tovorni avtomobili, ki so dobavali municijo, so pripravljali motorje. Zapazil se je plamen na nekem avtomobilu, nato je pa zletelo poslopje št. 48 v zrak. Od poslopja ni ostalo nobene sledi. Artiljerijskega nadoficijala Adamicka je vrglo v zrak. Našli so le legitimacijo in nekaj suknja. Sedem civilnih delavcev je mrtvih, dva vojaka, ki sta stala na straži, sta nevarno ranjena, vojak, ki je stražil poslopje, je videl švigati plamen in se je rešil. Ranjenih je do 100 oseb, med njimi veliko nevarno. Nesreča se je zgodila ob 8. uri 21 minut 42 sekund in so tresenje zemlje zaznamovali seismografični aparati dunajskega centralnega zavoda za meteorologijo in geodinamiko. Zemlja se je stresla, kakor ob bližnjem potresu. Pok, ki je spremljal eksplozijo in tresenje zemlje, se je čul celo na Ogrskem. Tudi v Schönbrunnu se je čul pok.

Uradno poročilo o žrtvah nesreče.

Vojaška oblast poroča, da so ob eksploziji izgubili življenje: artiljerijski nadoficijal Adamicko, vojaška šoferja Prener in Bora, civilni delavci Metzger, Frühwirt, Schimanek, Feinmann, Garherr in Eger. Nevarno sta ranjena delavca Bürger in Wendel. Števila ranjenec vojaška oblast ni dognala. Ekrasit in dinamit se v ponesrečenem objektu ni nahajal.

Poškodbe v Dunajskem Novem Mestu.

Zračen pritisk je napravil največ škodo v mestnem delu Josefsstadt. Cella ni ostala niti ena šipa. Ranjenih je nad sto oseb. Prebivalci so hiteli na kraj nesreče, ki je bil nekaj minut zagnjen vsled smodnikovega dima v temo. **Pet vojaških letalnih aparatov je popolnoma poškodovanih. Povsed po ravnini leži opeka. Razkosana človeška trupla in človeško meso leži raztreseno po ravnini. Pogled je grozen. Tu leži mrtvo truplo brez nog, tam truplo brez glave, poleg trupla brez glave mrtvo truplo sivolasega delavca brez roke in noge. Izpod razvalin se pa čuje stokanje in kričanje nevarno ranjenih žrtev. Neki avtomobil, ki je vozil ob eksploziji mimo poslopja 48, je izginil brez sledu. Le tu in tam so našli posamezne kose avtomobila.** Sreča v nesreči je, ker so šele pred dnevi iz ponesrečenega poslopja spravili dinamit. Če bi bil še dinamit v poslojpu, bi bilo Dunajsko Novo Mesto zletelo v zrak.

Kraj nesreče so zaprli vojak, ki zbira kose razkosanih človeških trupel in kroglice, ki se niso eksplodirale. Pomagajo jim ognjegasci.

Brzovlak vsled eksplozije v nevarnosti.

Nadineženir južne železnice Kiliam proča o nesreči: Ko je vozil brzovlak št. 1107 ob enčetrtna 9. uro popoldne mimo objekta 48, se je čul strašen pok. Strojvodja je takoj ustavil vlak, ker se je bal, da skoči vlak iz tira. Potniki so dobili vtis, ko da bi se streljalo iz pušk in iz revolverjev. V dunajskem brzovlaku so bile pobite vse šipe in je bilo nevarno ranjenih 20 oseb, ki so jih v Dunajskem Novem Mestu obvezali, nakar so potovali naprej.

Prestolonaslednik obiskal ranjence.

Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand je obiskal Wöllersdorf, nato pa ranjence, ki leže v civilni in v vojaški bolnišnici.

V bolnišnicah

leži v Dunajskem Novem Mestu in sicer v civilni bolnišnici 6 mrtvih in 2 nevarno ranjeni oseb, v vojaški bolnišnici pa 4 mrtvi in 2 nevarno ranjena vojaka. Zemlja na kraju nesreče še izkopa puje in najdejo še ne agnoscirane kose človeškega mesa. Število mrtvih in ranjencev še ni natančno dognano.

Primorske vesti.

p **Promocija.** Odvetniški kandidat Lavo Mastnak v Trstu, je bil včeraj na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja prava.

p **Umrla je** dne 3. junija prednica kongregacije Zveličarjevih hčera č. se. stra Avguština Winzenhorlein v 72. letu svoje starosti. Pokojnica je posvetila 46 let svojega življenja kongregaciji. Med temi je bila 24 let prednica. Od cesarja je bila odlikovana z zlatim za. služnim križcem s krono. R. I. P.

p **Samomora dveh gostilničarjev.** V Pulju si je končal življenje gostilničar Teodor Burget. Pognal si je iz samokresa kroglo v glavo. Vzrok samomoru so bile najbrže finančne stiske. Pokojnik zapušča vdovo rojeno Ljubljankanko. — Isti dan se je tudi v samomorilnem namenu zastrupil gostilničar Ferdinand Červar. Tudi tega so gnale denarne stiske v smrt. Pokojnik zapušča vdovo in šest nepreskrbljenih otročičev.

p **Puljska morala.** V zadnjih dneh je puljska policija izgnala iz mesta preko 30 ne v Pulj pristojnih žensk radi vlačugarstva. Mnogo enakih vlačug se pa nahaja še v tukajšnji bolnišnici, katere se je policija istotako odločila izgnati. Policija se je torej na čiščenje precej pozno spomnila, ker se menda tudi drži skrajno napačnega načela, češ Pulj je vojaško mesto. Ravno zato, ker je tu mnogo vojaštva, bi bila dolžnost policije, da bi zastavila vse sile v to, da se puljsko močvirje očisti in tako obvarujejo več ali manj še nepokvarjeni kmečki sinovi gotovega moralnega propada.

p **Za zboljšanje lesne obrti.** Dol-Otlica je ena onih siromašnih občin, ki ne pridela niti toliko živeža, da bi se moglo z njim preskrbeti čez leto tamonje prebivalstvo. Zato se domačini pečajo z izdelovanjem škafov, jarmov, žlic, grabelj, sploh s posodo in orodjem, katero kmet potrebuje. Da bi se ta domača obrt tako razvila, da bi lahko konkurirala proti vsakomur, so šli profesor Berbuč in ravnatelj kuratorija za pospeševanje obrti Penso in Resch dne 3. junija na Dol-Otlico, da bi si ogledali zadevne izdelke in določili, kako bi bilo tamošnjim ljudem pomagati. Gospodje so bili presenečeni glede lepote izdelkov in so se prepričali, da je tamošnjim ljudem mogoče na tem polju pomagati in da se mora pomagati.

GLASBA.

Deset pesmi k blagoslovu. Za mešan zbor zložil Ant. Grum, založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena izvodu 1 K. — Ti napevi bodo cerkvenim pevskim zborom zlasti po deželi izbornu ustrezali in dobrodošli. Ne samo radi tega, da so zloženi v lahkem in melodioznem slogu, temveč posebno še za to, ker ima vsak napev po tri kitice, kar smo pri vseh dosedaj izšlih blagoslovnih napevih zelo pogrešali. Oblika zbirke je prav čedna, tisk lep in razločen, papir zelo trpežen. Upamo, da bodo naši gospodi organizisti radi segali po teh primernih in lepih napevih ter jih z veseljem izvajali v čast in slavo med nami pričujočega Zveličarja. Dalje prav toplo priporočamo 10 obhajalnih pesmi in 2 v čast presv. S. J. Jezusovemu od istega skladatelja. Tudi ti napevi so melodiozni in prav lahki ter bodo svojem namenu vsestransko kar najbolj služili. — Cena partituri 1 K — Dobivajo in naročajo se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

* **Poziv gg. skladateljem in pesnikom!** Ker se namerava prirediti 9. izdaja »Venec svetih pesmi«, vsled tega se gospodje skladatelji in pesniki prosijo, da dopošljejo vse one pesmi, ki v sedanjih izdajah še niso bile priobčene, vč. g. Mat. Zemljiču, župniku v St. Juriju ob Pesnici, pošta Zgornja sv. Kungota (Štajersko), da se bo s tem nova izdaja kolikor mogoče pomnožila in izpopolnila.

Našega ženstva ne moremo z nobenim delom bolj razveseliti, kakor z novo knjigo S. M. Felicite Kalinšek »Slovenska kuharica.«

Koroške novice.

K Poplačana dobrosrčnost. Iz Celovca poročajo, da je pred dnevi prišla na tamošnji kolodvor neka stara ženica in prosila, naj ji kdo pokaže pot v bolnišnico. Ker se za starko nihče zmenil ni, se je je usmilil neki postrešček in jo peljal v bolnišnico. Ko so jo sprejeli v bolnišnici, se je obrnila ženica na svojega spremljevalca ter mu izročila malo torbico, češ, naj si njeno vsebino obdrži kot plačilo za svojo dobrosrčnost. Čez nekaj dni je starka umrla. V svoje veliko presenečenje pa je našel postrešček v torbici dve hranilni knjižici, glaseči se na znesek 27.000 K, kakor tudi 3000 K v bankovcih in zlatu. Ker je ženica podarila torbico postreščku pred pričami, bo bogato plačilo za storjeno dobrosrčnost gotovo ostalo njemu.

k V I. volilni razred občinskega sveta v Celovcu je med 575 volilci volilo 236 volilcev. Izvoljeni so: župan dr. vitez Meinitz (236), podžupan Viljem pl. Dietrich (232), Ivan Scherzinger (232).

k Nov slovenski društveni dom na Koroškem otvorijo 23. t. m. v Zitarivasi.

k Mittewald na dražbi. Znamenito zdravilišče Mittewald pri Beljaku bo 11. junija ob 9. uri dopoldne na licu mesta na dražbi prodano.

Telefonska in brzojavna poročila.

ATENTAT NA KOMISARJA CUVAJA. Zagreb, 8. junija. Pravnik Jukič je streljal na komisarja Cuvaja. En redar je ubit, dva redarja sta ranjena. Atentat na vspel.

Zagreb, 8. junija. Pravnik iz Bosne Jukič je letel danes za Cuvajevim avtomobilom in streljal na Cuvaja. Cuvaj ni ranjen, ranjen pa je lahko sekcijski šef Hervič. Na begu je napadalec klical »Živila Hrvatska«, ustrelil nekega redarja in ranil dva policijska uradnika. Napadalec se aretirali. Napadalec je priznal, da je hotel Cuvaja umoriti.

ZOPET BURNA SEJA OGRSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Budimpešta, 8. junija. Tudi v današnji seji ogrskega državnega zbora so se vršili znani škandalozni prizori. Ob 11. uri dopoldne je prišla v zbornico vsa opozicija ter neprenehoma ropotala, trobila, piskala na sirene itd. Tisza je poklical v zbornico 150 policajev. Opozicionalni poslanci so izjavili, da se umaknejo le sili. Ko je poslanec Justh zapazil na galeriji nad predsednikovo tribuno nekega poslanca večine, je prišel nanj kričati: »Sem dolj se potrudil prasec!« Policija je najprej odpeljala iz zbornice Justha. Opozicija je Justhu klicala »Eljen!« Za Justhom so policaji odpeljali iz zbornice poslanca Bakonyja. Ko so policaji peljali iz zbornice opozicionalca duhovnika Hocka, je klicala opozicija: »Sramujte se, da tirate iz zbornice katoliškega duhovnika!« Nato je policija po vrsti odpeljala iz zbornice 32 opozicionalnih poslancev, med njimi oba grofa Jožefa in Mihaela Karolyja, grofa M. Esterhazyja, Barabasa in druge. Ostali opozicionalni poslanci, ki niso bili izključeni, so nato zapustili dvorano ter peli na hodniku Košutovo himno. Ob pol 12. uri je stopil v zbornico zbornični predsednik grof Tisza ter izjavil, da je Justh izročen imenitnemu odseku. V imenu večine je izjavil poslanec Kis, da niso resnično poročila, da je bil včeraj poslanec Kovacs od poslancev večine tepen. Ko so poslanci večine videli pred seboj težko ranjenega človeka, so opozarjali poslance, ki so hiteli proti Kovacsu naj bodo mirni. Kis je končno izjavil: Umerno pa je, da smo hoteli našega ljubljenskega predsednika »Eljen Tisza« klicati braniti z nevarnostjo lastnega življenja, kajti on na predsedniškem mestu postopa tako, da bi bil lahko na čast vsem parlamentom sveta. (Eljen klici.) Nato je zbornica prešla na dnevni red. Poslanec Leopold Vadasz je utemeljeval svoj predlog za izporekbo poslovnika. Utemeljeval je to s tem, da je treba z ozirom na postopanje opozicije primernejšega poslovnika.

SODNO ZASLIŠANJE KOVACSA.

Budimpešta, 8. junija. Kovacs je včeraj zaslišala sodnija. Napadalec je izpovedal, da ni nameraval napada in da ni bil pri pravi pameti, ko je izvršil napad. Pred dnevi je sklenil, da gre v parlament in da bo streljal, če ga ne bodo pustili vanj. Če bi ga pa policija ovirala, se hoče ustreliti. Kovacs so aretirali in ga zdaj v bolnišnici strazi. Sinoči ob 9. se mu je zdravje poslabšalo.

KAKO JE POSLANCU KOVACSU.

Budimpešta, 8. junija. Poslanec Kovacsu, ki ni umrl, je danes nekoliko boljše ter se relativno dobro počuti. Upajo, da mu ohranijo življenje. Kovacs se bo moral zagovarjati radi poizkušenega zavratnega umora.

CESAR GROFU TISZI.

Budimpešta, 7. junija. Cesar je grofu Tiszi odposlal naslednjo brzojavko: Z globokim obžalovanjem sem sprejel poročilo, da se je na Vas izvršil atentat ter se iz srca zahvaljujem Vsemogočnemu, da Vas je obvaroval. — Franc Jožef.

ČRNOGORSKI KRALJ NA DUNAJU.

Dunaj, 8. junija. Črnogorski kralj se je danes dopoldne pripeljal na Dunaj. Na kolodvoru je bil kralj slovesno sprejet od cesarja in prestolonaslednika. Ob 1. uri popoldne je bil dvorni obed.

MINISTER HEINOLD PRI CESARJU.

Dunaj, 8. junija. Cesar je danes sprejel ministra Heinolda v daljši avdijenci.

EKSPLOZIJA PRI DUNAJSKEM NOVEM MESTU.

Dunaj, 8. junija. Ranjenci pri večerajšnji eksploziji se dobro počutijo.

ZEPELINOV ZRAKOPLOV SE VRAČA.

Hamburg, 8. junija. Danes ponoči je Zeppelinov zrakoplov nastopil pot nazaj v Friedrichshafen.

DIJAŠKI VLAK PONESREČIL.

Hannover, 8. junija. Vlak z dijaškimi izletniki je skočil s tira. En voz se je prevrnil, 50 dijakov je ranjenih.

BOGAT BERAČ.

Maribor, 8. junija. V Pinkafeldu je umrl berač Nariaca. V njegovi zapuščini so našli 150.000 K gotovine.

Razne stvari.

Škoda budimpeštanske male revolucije v denarjih. »Slov. Tyždenik« piše: V pouličnih bojih v Budimpešti je bilo razbito 5000 cestnih svetilk v vrednosti 50.000 K. Podtaknjen ogenj je naredil blizu 1 milijon kron škode. Vojaštvo in policija sta stala okoli 300.000 kron. Kupci so trpeli primeroma malo škode, pač pa so imeli izgubo, ker se ni nič delalo in nič kupovalo; to škodo cenijo na 3 milijone kron. Delavskim krogom pa je ugrabila ta prava pravcata revolucija do 4 milijone zaslužka.

Velikanski polip napadel potapljača. V toulonskem pristanišču je napadel ogromni polip potapljača Leduja, ki se ni mogel braniti, ker je bil pozabil svoj nož na suhem. Nesrečnež je potegnil za vrvi zvonca, medtem ko se ga je oklenila zver s svojimi osem metrov dolgimi nogami. Ko so ga potegnili na suho, je bil Ledu že v nezavesti in le po dolgem trudu je prišel zopet k sebi, medtem ko so tovariši Leduja usmrtili polipa z nožem. Zver je tehtala čez 60 kilogramov.

Ljubljanske novice.

Ij Odborova seja S. K. S. Z. se vrši v ponedeljek, 10. t. m., ob 8. zvečer v »Ljudskem domu«. Vse gospode uljudno prosimo, da se blagovolijo udeležiti seje.

Ij S. K. S. Z. se udeleži jutri slovesnega blagoslovljenja Ljudskega doma na Rakeku z zastavo in deputacijo.

Ij Pesniku Antonu Aškercu, katerega je včeraj ponoči zadela kap, se je danes obrnilo na slabše. Bolnik ne more več govoriti. Bolnik se nič ne zave.

Ij Nameravani napad na črnogorskega kralja? Črnogorski kralj se je včeraj peljal mimo Ljubljane že ob 11. uri 45 minut zvečer. Čas vožnje so predstavili, ker je črnogorski kralj dobil mnogo grozljivih pisem, v katerih se mu je pretilo, da se živ ne bo pripeljal na Dunaj. Proga je bila strogo zastražena. Na progi med Zagorjem ob Savi in postajo Sava je prišlo orožništvo nekega Primorca, kateri se je potikal ob 9. uri zvečer na nedostopnih krajih železniške proge in je imel vrhutega še mnogo kamenja v žepih. Aretovanja se je oddalo sodišču, ker je na sumu, da je nameraval pri dvornem vlaku pobiti šipe. Dvorni vlak je imel 7 vozov.

Ij Za prebivalce Hradeckega vasi. Pred meseci se je obrnil mestni magistrat vsled prošnje naprednega gospodarstva društva za šentjakobski okraj na železniško upravo, da bi dovolila prebivalcem iz Hradeckega vasi prehod

preko železniškega mostu. Ker se magistratu menda ni zdelo vredno naprositi državne poslance za posredovanje, je bila prošnja kratkomalo odbita. Prebivalci Hradeckega vasi so se nato obrnili po klubu občinskih svetnikov Slovenske Ljudske Stranke na g. državnega poslanca Povšeta, ki je ljubeznjivo prevzel posredovanje in je sedaj dosegel, da je stvar prišla v tek. Pismo ravnateljstva državnih železnic v Trstu naznanja, da se bo zadeva vzela v blagohotno obravnavo. G. poslanec Povše je izjavil, da bo tudi pri končni obravnavi posesnikom v Hradeckega vasi na razpolago.

Ij Blamaža voditelja »Danovega« učitelstva v ljubljanskem občinskem svetu. V zadnji občinski seji ljubljanski se je razpravljalo o ustanovitvi meščanske šole v Ljubljani. Mislili smo, da se je zadeva v seji sami končala, pa »Dan«, ki se tiska v »Učiteljski tiskarni«, je blamažo svojega pristaša privlekel na svetlo iznova in v drugačni luči, kakor se je dejansko vršila. Nismo imeli namena stvari nadalje pojasnjevati, toda ker nas izzivate, imejte odgovor! Trditev, da so bili Dimnikovi predlogi v odseku sprejeti, vam moramo prav hitro povedati, je neresnična. Pri tretjem predlogu — glede personalne doklade — je predlagal Jeglič, da če se že da kaka doklada, naj se da ista vsem učiteljem, ki poučujejo v višjih treh (6., 7., 8.) razredih. O tem je bila daljša debata in končno je odsekov predsednik izjavil: Ker je Jegličev predlog širji, bom dal tega na glasovanje. Zanj je bila večina, torej je bil po parlamentarnih pravilih sklep pravomočen, čemur tudi nihče ni ugovarjal. Sklicujemo se pri tem na dotične priče. — O dodatnem Jegličevem predlogu se v tej seji ni nič sklepalo, to je le »Danova« iznajdba, da bi ložje prikrili svojo blamažo in svetu hlinili svoje prijateljstvo do učitelstva, katerega imate le tam, kjer se učitelstvu sploh malo koristi. — Gospodje, vi ste pozabili, da niste več sami med seboj in ste hoteli teroristično uveljaviti predlog, kateri ni bil v odseku nikdar sklenjen. Če se vam je to namero preprečilo, je to popolnoma pravilno. Pač niste pomislili, da kričite in kričite o svojem prijateljstvu do učitelstva, a ne privoščite nagrade tistim, ki res delajo in ki jo zaslužijo. Odločna laž je zopet, da je Jeglič rekel, da nič ne vé, da ima on kaj predlagati. Gospodje, na ta način sebe ne bodele oprali, kajti vsi vemo, da je bila dolžnost poročevalca poročati sklepe. Če znate pa tako pametno misliti, kakor kažete tukaj, potem se pa ne moremo čuditi, da je pri vas 3 več kakor 4. Le mahajte proti »klerikalcem«, saj udarci leté na vas nazaj, kajti svet pač vé, kakšni prijatelji učitelstva ste. Nad 14 let je sedel Dimnik v občinskem svetu in koliko krat je odprl usta v splošen blagor učitelstva? Ali hočete, da vam povemo natančneje? Pač čudno logiko morajo imeti ljudje okoli »Dana«, če ne pridejo na sled takim bedarijam, ki jih je »Dan« napisal v tem članku. Pravijo, da Jeglič dela z vso silo proti učitelstvu, če zahteva, da dobé doklado vestni in pridni učitelji in učiteljice. No, nekaj ste nam pojasnili v tem stavku: vi niti vedeti nečete, kaj je izboljšanje učiteljskega gmojnega položaja. Vi ste in delate za učiteljstvo, tako pravite, in vendar niste bili za pravično izboljšanje zaslužka. Z zabavljanjem na »klerikalce«, da so sovražniki šole, se danes jako osmešite. Iz samega sovraštva do učitelstva je Slovenska Ljudska Stranka ustanovila v par letih v deželi več novih šol in razširila že obstoječe, kakor liberalci v vsej svoji dolgoletni gospodarski dobi. Pokažite vi zabavljači, kaj ste dosegli za učiteljstvo? — O da, nekaj ste dosegli: lotili ste se špekulacijskih podjetij, kamor ste vtaknili po »klerikalcih« nabrani denar, da imajo dandanes zaslužek oni ljudje, ki najbolj zabavljajo na »klerikalce«.

Ij Včerajšnja seja magistratnega gremija. Prošnji Fran Anzlina, gostilničarja na Resljevi cesti za točenje rum in oslajenih pijač se po izjavi c. kr. deželne vlade v toliko ugodi, da se mu dovoli točiti rum le kot primesek k čaju. Uršuli Klančar se podeli koncesija za izkuharsko obrt. Meščansko podporo v znesku po 18 K na mesec se nasvetuje podeliti Lovrenc Blazniku, Mariji Bokav, Gregor Pughnu, od 12 K na 18 K se zviša meščanska podpora Antoniji Boltauzer, Mariji Flore, Ceciliji Span, Ivani Robida in Mariji Horvat. Na občinske stroške se odpošlje v Gradež sle-

deče otroke: Milica in Ana Dopfer, Mirko Zavodnik, Minka Magister, Anica Kocjan, Rroyar Marija, Potokar Anton, Gazeta Franica, Puhar Svitoslav in Sprogar Franc. Za prepeljavo z rešilnim vozom so se storili sledeči sklepi. Stroški znašajo za pripravo 2500 K, podpora rešilni postaji 2000 K, za porabo vozov poprečno na leto 300 K, torej skupno na leto 4800 K. Dohodki so bili skupno v treh letih 4306 K 33 v ali poprečno na leto 1435 K 44 v, kar znaša manj na leto 3364 K 56 v. Za prevažanje bolnikov bodo odslej nastopne cene: 1. za prevažanje delavcev v bolnišnico, ki so člani bolniških blagajn in njihovih družinskih članov, če se nahajajo v mestu po 2 K; 2. za vse druge občane po 3 K; 3. za prevažanje delavcev, ki niso člani bolniških blagajn in njihovih družinskih članov, če stanujejo v sosednih vaseh: Glince-Vič, Rožna dolina, Sp. in Zg. Siska, Moste, Vodmat in Štepanja vas po 5 K; 4. za drugo prebivalstvo iz naštetih vasi po 10 K; 5. za prepeljavo umobolnih v blaznico na Studenec, bodisi iz mesta ali iz naštetih vasi po 15 K. Franu Zabukovcu se podaljša najemščina senožeta za dobo 5 let, proti najemščini 90 K na leto. Prošnji Josip Jerine in Marije Azman za oprostitev pasjega davka se odkloni, ugodi se pa prošnji Karol Žužek na marofu v Mestnem logu št. 13, ker je po predpisu od drugih poslopij oddaljeno. Na javni dražbi so se oddale košnje v skupnem znesku za 4671 K 8 v, za 1555 K več kot lanskega leta. Dobavo 800 kubičnih metrov bukovih drv se je oddalo najcenejšemu ponudniku Matiju Klinc iz Zdenske vasi, kubični meter po 8 K 40 v. Stavbeno dovoljenje se je podelilo: Ivanu Travnu v Tobačni ulici št. 3 za ureditev podstrešne sobe, Mariji Eger v Metelkovi ulici 21 za dozidavo delavskih stranišč, Mariji Pollack se dovoli napraviti izložbeno okno v Židovski ulici št. 5. Franc Černetu, Kladezna ul. št. 6. Franc Jeraniču, Poljanska cesta št. 19 in Andrej Repiču, Emonska cesta 31 se dovoli postaviti nove hišne ograje. Bočkaju in Deghenghiju se dovoli v hotelu pri Maliču narediti za predstave kinematografa čez dvorišče veliko inpregnirano plahto. Uporabno dovoljenje se podeli Kreditnemu zavodu za trgovino in obrt v palači zavoda v Prešernovi ulici.

Ij Hotel Tivoli je, kakor je v večerajšnji seji magistratnega gremija na Štefetero vprašanje pojasnil župan, g. Eder res odpovedal.

Ij V zadevi nerazsvetljenih železniških prečnic na Dolenjski cesti je v včerajšnji seji magistratnega gremija interpeliral občinski svetnik Štefe. Magistrat bo storil primerne korake, da bodo vse železniške prečnice zadostno razsvetljene.

Ij »Narodova« laž. »Narod« je poročal, da je župan v neki seji občinskega svetnika Štefeta radi »Čečevih tulečih psov« tako ostro prijel, da je Štefe kar umolknil. V včerajšnji seji magistratnega gremija je vprašal Štefe župana, če vé, komu se je to sanjalo. Župan je povedal, da se na to tudi on prav nič ne spominja in je tako sam osvetlil »Narodovo« laž.

Ij Danilo Cerar proti Jak. Spitzerju zaradi »Miklove Zale«. Danes dopoldne se je vršila pred ljubljanskim okrajnim sodiščem razprava o tožbi Danila Cerarja proti hranilničnemu uradniku Jakobu Spitzerju z Jesenic, ki je Danilu očital v nekem pismu, da je v svoji »Miklovi Zali« kršil njegove avtorske pravice. Spitzerjev zastopnik, dr. Zupančič je predložil sodišču več rokopisov Spitzerjeve »Miklove Zale«, nakar je okrajni sodnik dr. Grasselli odredil, da se razprava preloži in izroči rokopise Spitzerjeve in izdajo Danilove »Miklove Zale« v presojo profesorju Antonu Funtku kot izvedencu.

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

SUKNA

in modno blago za gospode in gospe priporočila izv. hiša Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem.

CEFIRI

Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Franciškanska ulica 8. Izborna blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«.

Imate li bolečine?

Revmatiške, trganje, glavobol, zobobol? Ali ste si jih nakopali na prepihu vsled prehlajenja? Poskusite vendar bol lajšajoči, zdravilni, krepilni Fellerjev fluid s zn. »Elsafluid«. Ta je res dober. To ni samo reklama! Dvanajstotica za poskušnjo 5 K franko. Izdeluje lekarnar Feller v Stubici, Elsatrg 285 (Hrvatsko).

Ij **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** je imelo dne 2. t. m. svoj redni mesečni shod, na katerem so se obravnavale razne društvene zadeve. Društveni predsednik je govoril o pomenu evharističnih shodov. — 15letnice društva sv. Jožefa v Trzinu (dne 16. junija) se udeležijo društveni pevski zbor in večja deputacija. — Dne 7. julija bo društvo priredilo na vrtu Rokodelskega doma vrtno veselico.

Ij **Srbski kmetovalci na Kranjskem**. Včeraj se je pripeljalo v Ljubljano 27 gojencev kmetijske šole v Kraljevem na Srbskem. Danes so gostje, ki imajo vsi enake obleke, se odpeljali v spremstvu svojih profesorjev in ravnatelja kranjske kmetijske družbe g. Pirca v Bohinj. Gostje obiščejo razne kmetijske naprave na Kranjskem.

Ij **Izpred ljubljanskega porotnega sodišča**. Tatca Marjana Krt je bila pred ljubljanskimi porotniki obsojena kot tatca iz navade, na pet let težke ječe. — Danes se je pričela obravnava proti Jožefu Usniku iz Zelimelj, ki je obtožen hudodelstva zlorabe uradne oblasti. Dolže ga, da je posestnika Janca Ponikvarja kot živinski oglednik čkodoval za 10 K. — Danes bo porotniško zasedanje končano.

Ij **Topničarski poljski polk št. 8** pride v torek med potovanjem k strelnim vajam v Hajmasker v Ljubljano, kjer bo 12. junija počival. Štab prve divizije in baterija št. 1 bosta nastanjena na Viču, polkovni štab in baterija št. 2 in 3 v Ljubljani, drugi divizijski štab in baterija št. 4 na Ježici. Polk se privozi 1. julija v Hajmasker.

Ij **Zadruga mesarjev in prekaževalcev v Ljubljani** naznanja, da se vrši oprostilna preizkušnja vajencev v petek dne 14. junija t. l. ob 11. uri dopoldne v mestni klavnici v Ljubljani.

Ij **Kobila poginila**. Danes dopoldne je hlapec posestnika Frana Velkavrh iz Brezovice peljal po Krakovskem nasipu k živinozdravniku kobilo, katere je padla in takoj poginila. Kobila je bila 4 leta stara in vredna 1000 K.

Ij **Onesvestil** se je včeraj popoldne na Bleiweisovi cesti čevljarški vajenec Matija Tome, katerega so z rešilnim vozom prepeljali na centralno policijsko stražnico, kjer je prišel k sebi in potem zopet odšel domov.

Ij **Zblaznel** je v sredo delavec Franc Žagar. Bil je aretovan zaradi razgrajanja in potem tako počenjal, da so mu morali nadeti prisilni jopič in poklicati zdravnika, ki je odredil, da so ga prepeljali z rešilnim vozom na opazovalni oddelek.

Ij **Umrli so** v Ljubljani: Valentin Demšar, bajtar, 68 let. — Jakob Muršič, gozdni čuvaj, 61 let. — Viktorija Kmet, zasebnica, 31 let. — Albrehta Škrinjar, šivilja, 21 let. — Marija Kolšek, perica v deželni bolnišnici, 29 let. — Frančiška Kosirnik, gostačeva hči, 21 let. — Apolonija Nachtigal, kajzarica, 75 let. — Ivan Semenič, poljski dninar, 31 let. — Martin Kovač, posestnik, 45 let. — Apolonija Ogorevc, žena krojaškega pomočnika, 30 let. — Marija Brence, onemogla dninarica, 62 let. — Tomaž Malgaj, premogar v pokoju, 64 let. — Peter Nunar, krojaški pomočnik, 24 let. — Andrej Jesenko, dninar, 32 let. — Fortunat Žagar, pekovski pomočnik, 38 let.

Ij **Zahvala**. Visokocenjenemu odboru dam in vsem dobrotnikom se za trud in pomoč povodom nedeljskega dobrodelnega večera pristrčno zahvaljuje vodstvo salezijanskega zavoda.

AVTOMOBILI
LAURIN & KLEMENT
deln. dr. v Mladi Boleslavi.
SVETOVNA ZNAMKA. 1407

E 2039/12/2.

Dražbeni oklic.

Prodado se
dne 10. junija dop. ob 9. uri v Ljubljani, Tržaška c. 21
razni sodi, hišna in gostilniška oprava
in v Spodnji Šiški št. 95

en sod vina in razni prazni sodi.

Reči se smejo ogledati dne 10. junija 1912 ob času med 9. in pol 10. uro dopoldan.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek V.,
dne 23. maja 1912.

Jesenške novice.

Ij **Prostovoljno gasilno društvo na Jesenicah** vabi vljudno k tomboli, ki se vrši v nedeljo, dne 16. junija 1912 na vrtu g. Iv. Ferjana in gostilničarja P. Sitarja ob Savi pri Jesenicah. Začetek tombole ob 3. uri popoldne. Po tomboli srečkanje in prosta zabava. Svira godba na pihala. — Posebna vabila se ne razpošiljajo. — Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja, se dobitki in preplačila hvaležno sprejemajo. Tombola se vrši ob vsakem vrenenu.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, sred. tlak 736-0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
7	9. zveč.	734-4	18-1	brezvetr.	del. jasno	
8	7. zjut.	735-2	15-0	sl. jvzh.	jasno	0-0
	2. pop.	734-2	27-1	sl. jvzh.	"	

Srednja včerašnja temp. 18-9°, norm. 16-8°.

1309 No torej... To so ja prave
Jakobi antinikotinske
cigaretnne stročnice.

Redka prilika! Zelo dober pianino

se po nizki ceni **proda**
na **Sv. Petra cesti**, vhod
Radeckega cesta. 1821

Gostilna na prodaj

s hlevom, vrtom in poljubnim zemljiščem. **Zaloga pive**. Pol ure od Ljubljane, ob okrajni cesti. Več pri g. **FRANC BIZJANU**, posestniku v **Spodnji Šiški 252**. 1820

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 8. junija 1912.

Pšenica za oktober 1912	11-51
Rž za oktober 1912	9-55
Oves za oktober 1912	9-22
Koruza za julij 1912	8-85
Koruza za avgust	8-94
Koruza za maj 1913	7-73

Koncipijenta-
substituta

= takoj sprejme
Dr. Ivan Benkovič
odvetnik v Celju.

1818

Globoko užalostenega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem bitko vest, da je naš iskrenoljubljeni uzorni soprog, oziroma oče, gospod

Matej Maslè

danes, dne 8. rožnika ob 5. uri zjutraj, po težki in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, blaženo v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika bo v **ponedeljek**, dne 10. rožnika ob 7. uri zjutraj iz hiše žalosti št. 68 začasno na pokopališče v Borovnici.

Nepozabnega rajnika priporočamo v molitev in blag spomin.

V Borovnici, dne 8. junija 1912.

Jerica Maslè
soproga.

Zvezdana, Zmagica, Iva
hčerke.

Zvonimir Maslè, železnični uradnik, **Budivoj Maslè**, c. kr. poštni uradnik, **Ivo Maslè**, dijak sinovi.

1822

Prvi slovenski pogrebni zavod Josip Turk.

Vila Antonija, Cirkvenica

Morske kopelji. Moderno urejena vila. Vodovod. Krasen, lep vrt v uporabo gostom. Vila leži tik parka, kopališča in glasbenega paviljona. Cene od 2—8 K na dan. Vila je v domačih rokah. 1851 Poizvedbe pri oskrbništvu vile.

Naznanilo.

Iščem zanesljivega, v zemljiško-knjižnih zadevah in v kon-

ceptu popolno- **uradnika.** Nastop službe takoj
ma izurjenega Plača po dogovoru

V Radovljici, dne 7. junija 1912.

Alfred Rudesch,
c. kr. notar.

1817

Proizvod prve vrste.

Tkano iz močne tovarine.

Brez konkurence.

Ugodna prilika za krošnjarje, gospodinje in za zasebnike. Za dobro pranje jamčeno. 40—54 m ostanek K 16—, 40—45 m po želji sortirano prve vrste K 18—. Zefir za bluže in srajce, blago za pregrinjala in domače odeje; delen s finim modnim desenom, šlezjski platneni oksford za srajce, kanafas za posteljne preobleke (jamčimo, da se nosi lahko mnogo let), atlascen v divnih barvah, ki se krasno prelivajo. Po želji tudi flanele za bluže in zimsko blago.

Ako poskus na naročbo ne ugaja sprejmemo
jč nefrankovano nazaj in denarje vrnemo

Pošilja se po poštne povzetju.

Mehanična tkalnica za platno in živo barvano blago

Karl Kohn, Nachold, Češko. 1811

V najem se išče od meseca decembra za naprej za več let

mala hiša

s hlevom in vrtom blizu vode in blizu železnice, bolj na samem. Ponudbe pod «A. S. 1809» na upravnishvo „Slovenca“. 1809

Od sedaj naprej dobiva se pri podpisanem najfinejša

opeka vsake vrste

Sprejme se takoj tudi trezen 1819

izvežbani žagar

k polnojarmeniku (Vollgatter), kakor tudi mlinar k dvema tečajema s francoskimi kameni. Plača po dogovoru. Parna opekarna, žaga in mlin na Rakeku ob južni železnici.

August Belle.

Manufakturna trgovina

Jos. Petkosig

Pri „Valvazorju“
Stari trg št. 4
Ljubljana.

Drobnina, pletenina,
galanterija in dežniki.

1024 (12)

Uvažujte! Ponovno prosimo vse podružnice „Slovenske Straže“ in vse somišljenike, naj skrbijo v svojih krajih, da se povsod razširijo naše vžigalice v korist obmejnim Slovincem. Rabite povsod naše vžigalice. Opominjajte znance na rabo naših vžigalic, odločno zahtevajte od trgovcev, naj jih naročajo pri tvrdki Menardi v Ljubljani. Če bi vsak naš somišljenik v tem oziru kaj storil, bi bil dobiček iz vžigalic velik.

Razpisuje se služba

1810

organista

na Raki z letno plačo nad 700 K, brez stanovanja. Zmožni v tajništvu imajo prednost, in dobe zato posebno plačo. **Župni urad na Raki.**

Proda se

nov harmonij

fino izdelan, ameriški sistem, z lepim nastavkom 2 m 25 cm, 5 oktav 14 reg. Posebno pripraven bi bil za kako cerkev ali kapelo. Na zahtevo se se pošlje tudi slika in dispozicija harmonija. Več pove IV. KACIN izdelovatelj harmonijev Novi Vodmat 151, Ljubljana.

1799

500 kron

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Ria-mazilo**. Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 1480 Klemen (Kaschau), l. Pošt. predal 12/160 Ogr.

Ivan Buggenig, sodarski mojster, Ljubljana
Cesta na Rudolfovo železnico števil. 5.
Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih

sodov.

Prevzema tudi vsa v njegovo stroko spadajoča dela po najnižjih cenah.

Solidno delo. 3412

Točna postrežba.

Celje Slovenska tvrdka! Celje
Izdeluje velike 2619 8

mostne tehtnice

vseh sistemov in velikosti za tehtanje vozov in živine. Prevzame iste tudi v prenovljanje.

JVAN REBEK, stavbeni in umetni ključavničar, Hermanova ulica št. 10.

Nadležne kocine
na obrazu in na rokah odstranjuje v petih minutah
dr. H. Rix odstranjevalec kocin
zajamč. neškodljiv, gotov uspeh. Škatlja za K 4— zadostuje. Razpošilja strogo diskretno
Kos. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj 18, Berggasse 17 H.

Vodne elevatorje
(črpalnice na vrtilo) za vodnjake kakor tudi črpalnice za vodo na ročni in strojni obrat, motorje na veter, topli zrak, plin, petrolej in bencin izdeluje najceneje
I. K. Rudolf
c. kr. dvorni zaloznik v Piznu 1498

Hiša

z gostilno, trgovino, gospodarskim poslopjem in zemljiščem se takoj proda. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 1735. (Znamka za odgovor.) 1735 3

Na Boh. Bistrici oddam v najem hotel Pošta

z vso opremo. Pojasnila daje in pogoje pove lastnik **Mat. Piber**, hotelir. 1803

Pritlična hiša

se zaradi premetitve iz Ljubljane takoj pod ugodnimi pogoji proda. — Naslov pove uprava „Slovenca“. 1800

V najem se da takoj

1694

kamnoseška obrt

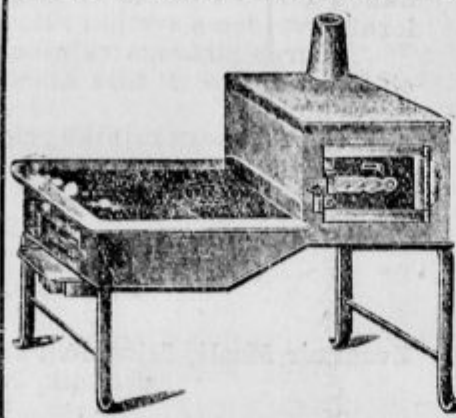
blizu Ljubljane pod jako ugodnimi pogoji. Več pove uprava tega lista pod št. 1694 (znamka za odgovor.)

Radi preselitve se proda

1688

posestvo v Malem Mengšu

obstoječe iz hiše, v kateri je trgovina z mešanim blagom, vinom in žganjem na drobno in debelo, gospodarskih poslopij in zemljišča. Proda se skupaj in tudi posamezno. — Naslov: Josip Kralj, trgovec, Mali Mengeš, št. 32 (okraj Kamnik),

Najcenejši nakup! Najcenejši nakup!
Trgovina z železnilno

ŠTEFAN NAGY, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5, blizu stolne cerkve

priporoča za sezono svojo veliko zalogo železa, železnega blaga, okovov, cementa in štukaturnega bičja, strešnega papirja s karbolinjem, dalje kompletnih štedilnikov, kakor tudi oprave za vrtove ter omarice za led. Kuhinjska oprava, železne postelje, umivalniki, keglji in krogle za kegljanje, žirna in morska trava, kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti po najnižjih cenah, 1650

SLOVENCİ, KJE KUPUJETE VINO?

Obrnite se do „Kmečke in gospodarske zadruge“ v Medoših, ker ona jamči za dobra črna, bela in rdeča vina svojih udov, prirejena po novem in starem sistemu. Cene zmerne po dogovoru. Pošta in postaja **Portorože, Isira.** 517 **Odbor.**

I. kranjska mizar. zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

740

nasproti železniški postaji Vižmarje, v lastni hiši

Velika zaloga spalnih, jedilnih in salonskih oprav, vseh vrst in slogov od preprostih do najnovejših, po najnižjih cenah, brez konkurence! — Izdeluje vsa pohištvena in stavbena dela, oprave za hotele, sanatorije in druge javne zgradbe. Nadalje se priporoča prečastiti duhovščini za vsa cerkvena mirarska dela, kakor spovednice, cerkvene klopi itd., itd.

Zaloga v Št. Vidu nad Ljubljano.
Prodajalna v Ljubljani, Dunajska
cesta 18, hiša Kmetske posojilnice.

Mizarska delavnica s strojnim obratom na parno silo. Ceniki na razpolago. Proračuni in načrti brezplačno.

Pri nizki ceni „ŽARGI“

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 5.

Največja izbira potrebščin

..... za šivilje in krojače;

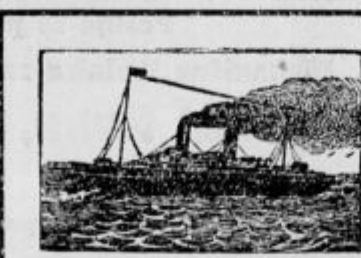
dalje velika zaloga raznega perila za ženske, moške in otroke, popolne oprave za novorojenčke, rokavice, nogavice, steznikov, srajc, ovratnikov, kravati itd.

**** Venci in šopki za neveste. ****

Vse po priznani najnižjih cenah in najsolidn. postrežbi.

Samo 6 dni!!

z brzoparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

brzoparniki

«La Provence», «La Savoie»,
«La Lorraine», «La Touraine»,
«Rochambeau», «Le Chicago».

Vozni listek (Schiffkarte) iz Amerike in nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja vozni listek po vseh železnicah, prirejanje zabavnih in romarskih vlakov.

Vsa pojasnila istotam radovoljno in brezplačno.

40 klavirjev in harmonijev

hamer, Gzapka in Hörügel (amer. harm.), vseh vrst glasbenega

menjava najugodnejša. Uglasevanje in popravila točno in ceno.

dvornih tvrdk: Bösendorfer, J. C. Heitzman (najboljši pianini), Stelz-

1068

Hiša naprodaj

z lepim sadnim vrtom. Cena 10.500 K; na roko treba dati le 3000 K. Vpraša se v Rožni dolini pri Ljubljani, cesta V, št. 154, ali pa Kongresni trg 6, pritličje, dvorišče. 1769

Bivši orožnik

išče primerne in stalne

službe.

Ponudbe naj se pošiljajo na upravnništvo „Slovenca“ pod šifro „300“.

1768

Morske kopeli!

Glavotok

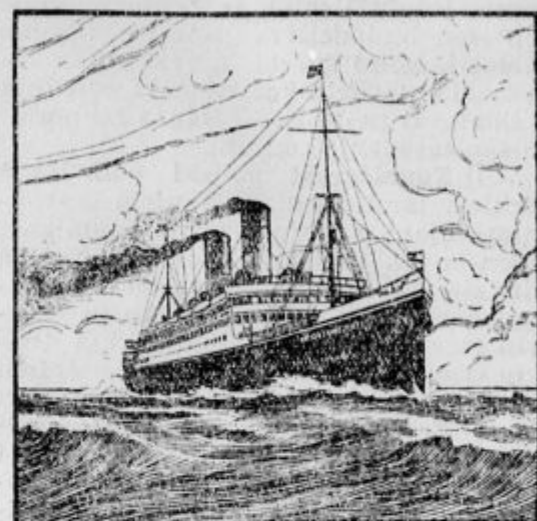
v Kvarneru, na otoku Krku.

Krasna lega v samoti. Absoluten mir. Prosto jadrenje in ribarenje po morju.

Priporoča se nervoznim, posebno svečenikom.

Od Reke dve uri morske vožnje. Vsaki dan zveza z Reko. Pošta v hiši. Kapela. Oskrba zelo ceno.

Samostansko predstojništvo Glavotok-Krk.

Potniki v severno in južno Ameriko se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Santos i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma, električno razsvitlavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za Kranjsko, Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

21

Košnja

pri Dolenjskem kolodvoru se odda. Več se poizve na „Zelenem hribu“, Dolenjska cesta 23. 1823

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka!

Juvelj, zlatnine, srebrnine ter razne ure.

Popravila in nova dela po najnižji ceni.

Edina zaloga ur z znamko

□□□□ „TUP“ □□□□

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter zapris. sodni cenilec

Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

1326

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dolenjska železniška postaja Straža-Toplice. Akratov vrelc 38° C. Voda za pijačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revmi, ishiji, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim. Velike kopeli, separata kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tuje, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolica. Dobre in cene restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila daje brezplačno

1483

zdraviliška uprava.

Pismo iz Monakovega.

Na binkoštno nedeljo.

Letošnja binkoštna nedelja je za me dvakrat bolj pusta in žalostna, kakor druga leta. Sredi mestnega vrveža, veselja hodim sam, brez poštene kranjske duše. Pa to je že usoda slovenskega rokodelskega pomočnika. — Drugič dežuje že nekaj dni sem, zraven pa vleče prava zimska burja, tako da ne vem, ali bi si kupil suknjo ali marelo ali pa oboje.

In prav danes je zopet nebo prevlečeno s sivimi oblaki. V mali sobi velikega doma Katol. rokod. pomočnikov sedim in čitam »Slovenca«. Nikoli ga še nisem bral tako natančno, da zadnjega stavka, kakor ga berem sedaj. Kadar ga dobim, se mi zdi, da me je obiskal moj stari znanec. Zdaj ga šele vem prav ceniti! Moral se bo še bolj razširiti. Tukajšnji katoliški dnevniki imajo do 100.000 naročnikov. V tukajšnjem rokodelskem društvu so na razpologo knjižnica in časopisi, a vkljub temu ima najmanj dve tretjini članov naročen dnevnik, ki izhaja dvakrat na dan. Če se pomisli, da nas je v tem društvu, samo v Monakovem čez 2500 rokodelcev, se to že pozna. Med takimi fanti se človek kmalu privadi.

Ta teden me je obiskal moj stari znanec, Orel iz Vrhnik, ki je šel tod mimo v Kempen za delom v svoji si-rarski stroki. Kako sem ga bil vesel!

To omenjam za to, da se vidi, kaka bratska vez živi v slovenski mlad. organizaciji.

Minulo nedeljo sem bil tu navzoč pri razviti zastave katol. mladeniškega društva. To je mlajši oddelk, večinoma obrtniški vajenci, ki imajo tudi v »naši« hiši svoje prostore. Prišlo je še nekaj drugih društev iz okolice, tako da sem videl do 5000 teh mladih junakov skupaj. Do solz me je ginil pogled, ko je ta mlada četa s tremi godbami v pisanih uniformah do 50 mladih godcev skupaj 12 do 15 let, korakala po najbolj živahnih ulicah mesta in jo je vse spoštljivo pozdravljalo. Mladi dečki so korakali ponosno, kakor bi hoteli vsemu svetu pokazati, da oni tudi nekaj pomenijo.

Dne 22. maja je bil tu cvetlični dan. Dasi je cel dan neprenehoma deževalo in sem opazil polovico manj usiljivosti kakor n. pr. v Gradcu, so izkupili vendar, kakor poročajo tukajšnji listi, 95 tisoč mark. In od tega znaša čisti dohodek 65.000 mark, ki jih dobe revni otroci.

Ta teden se je z velikimi slavnostmi otvorila bavarska obrtna umetniška razstava, ki je odprta vsak dan do oktobra. Slavnosti so se udeležili najvišji krogi in celo mesto, cela dežela stoji pod vtisom te razstave. Ker doslej še nisem imel priliko si razstavo ogledati, poročal bom o njej pozneje.

Tukajšnji nemški muzej je znan daleč po svojih znamenitostih. V njem najde obrtnik, inženir, arhitekt in umetnik praktičnih aparatov za učenje. Pozornost občinstva vzbuja oddelek, kjer so razstavljeni zrakoplovi in najnovejši letalni stroji. Sedaj gradijo nov muzej blizu starega. To bo veličanska moderna stavba. Vhod v novi muzej bo samo iz velikega Ljudovikovega mostu, ker se gradi stavba na otoku sredi reke Izare, katero so nalašč v ta namen regulirali. Stavbeni stroški so proračunani na 40 milijonov mark. Model nove stavbe je razstavljen v posebni leseni baraki, kamor ima vsak prost vstop.

Socialno vprašanje in boj za obstanek se mi zdi, da tu ni tako pereč kakor po nekaterih mestih v Avstriji. Zaslugek je dober in draginja, razun stanovanj, se ne občuti tako silno, kakor mislijo rdeči sodrugi, kateri pa tukaj nimajo take besede, kot n. pr. v Gradcu. Strokovna organizacija krščanskih socialcev je namreč zelo močna.

Posebnost zame je bilo, ko sem stopil v gostilno in naročil pol litra vina. Vsi so me gledali, ker kaj takega se menda malokdaj primeri. Ja sem pa tudi gledal, kajti poleg vina mi je pri-mesla dekle tudi steklenico vode. Moral sem, rad ali ne rad, mešati, da nisem vzbudil še več pozornosti. Vino se težko dobi pristno, zraven je pa tudi zelo drago. Zato se jako malo vina tu

popije. Ne pa tako piva. Tega se spi-je na dan samo v Monakovem, kakor mi je pravil tovariš, čez 2000 hektolitrov. Te dni sem šel s tovarišem v veliko kraljevo dvorno pivovarno. Videl sem tu nekaj novega. Ob navadnem deževnem delavniku večer je bilo v teh velikanskih prostorih gotovo nad 15.000 ljudi, ki so srkali pivo iz glinastega literskega vrčka. Manj ga ne dobiš. Vrčki so bili zloženi ob zidu kakor drva in če hočeš piti, moraš samo pripraviti 26 pfenigov, pomiti vrček in stopiti v red dolge vrste, ki se nikdar ne zmanjša ob sodu.

V gučji sem tu opazil človeka z dolgimi kodri, ki je vabil ljudi, naj se dajo pri njem naslikati. Kmalu je imel pred seboj fanta, ki mu je mirno sedel. On je pa vzel svinčnik in košček navadnega papirja in ni minilo deset minut, pa je naslikal s prosto roko fantov portret tako natančno kot fotograf. Račun je znašal pa 15 pfenigov. Zanimalo me je, če je prosil sem ga, kdo je in kako pride do tega, da si mora na ta način služiti kruh. Pripovedoval mi je, da je umetnik in da študira na tukajšnji slikarski akademiji. Slabo se mu godi in si ne more pomagati drugače. Skoro da sem občutil v svojem srcu zadovoljnost, da sem le ubogi rokodelski pomočnik.

S. E.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem!“

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetlična in osvežujoča pijača

preizkušena pri žleodnih in črevesnih ka-tarih, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno **podpiralno sredstvo**

pri karlovovariškem in drugih **kopeliških zdrav-ljenjih** in kot **poznejše zdravilo** po kopeljih 24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvir: **Giesshübl Sauerbrunn**, železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri **Mihael Kasner-u**, **Pefer Lass-niku** in **Andrej Šarabonu**, Ljubljana. 3997

V boju proti alkoholu so brezalkoholne šu-meče limonade, ki se pripravijo z **Maršnerjevimi šumečimi limonadnimi bonboni**, najbolj preizkušeno sredstvo.

Samo pravi, če je s to varstveno znamko

10-1 (127/12)

katero ima tudi vsaka vrečka, kakor tudi vsaka pastila. Vsakoletna poraba več kot 10.000.000 kosov.

Edina izdelovalnica: **Prva češka akolijska družba za orient. sladkorne in čokoladne izdelke**, Kr. Vinohrady, Dunaj VI., Theobaldgasse 4.

Vsakovrstne slamnike

od priprostih do najfinejših, različne novosti, priporoča gospodov trgovcem in slavnemu občinstvu 1533

Fr. Cerar, tovarna slamnikov
v Slobu, pošta Domžale.

Cene primerne, točna postrežba. Cenik na zahtevo poštine prosto. Dopisuje se slovensko, nemško.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva

izredna c. kr. državna loterija

v dobrodelen namen za c. kr. domobranstvo in žandarmerijo.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje **21.146 dobikov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.**

Glavni dobiček znaša 200.000 kron.

Javno srečanje 4. julija 1912. **Ena srečka stane 4 K.**

Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brzojavah in železniških uradnih, v menjalnicah itd. Igralni načrt za kupce brezplačno. Srečke se dobivajo poštine prosto.

Oddelek c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za državne loterije.)

Žepleno zdravilišče **Varaždinske toplice** (Hrvaško)

Železniška, poštna, telefonska in brzojavna postaja. Nov zdraviliški hotel z električno razsvetljavo

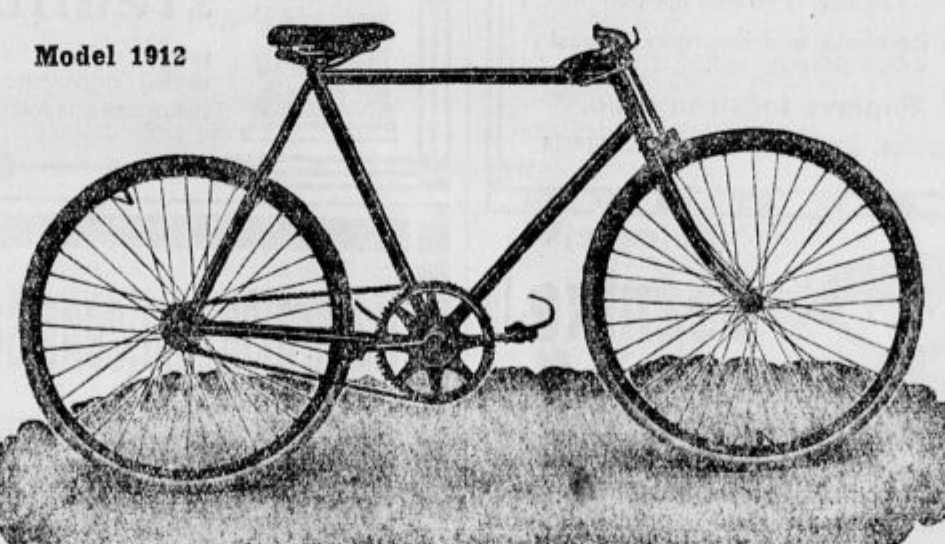
staroznana radioaktivna žeplena kopel 58° C

1427 priporočljiva za

trganje, revmo, ishijo itd. Pitna zdravilišča za bolezni v vratu, krčlu, prsih, jetrah, žleodcu in v črevesih. Električna masaža, blatne, oglj. kisline in solne kopeli. Odprto oelo leto. Moderni komfort. Novi hoteli. Krasna okolica. Vojaška godba. Prospekti zastoni od zdraviliškega ravnateljstva. — Zdraviliški zdravnik dr. I. Lochert.

Puch-kolo! **Najboljše kolo sveta!**

Model 1912

1715

Ako rabite trpežno „luksus“, lahko-dirkalno ali službeno kolo, potem izberite brez pre-misleka le **Puch-kolo**, do danes neprekosljivo, zanesljivo, trpežno, fino in elegantno.

Cenik brezplačno in poštine prosto.

Fr. Čuden, Ljubljana. Cenik brezplačno in poštine prosto.

Edino zastopstvo originalnih Puch-koles za celo Kranjsko. „Lastna delavnica za popravila.“

„NUISOL“ 441

od Bergmann & Co., Tešín (Tetschen) ob Labi je in ostane, pozneje kot doslej nedosežen v svojem presenečenim naravnem pobarvanju las in brade. — Dobiva se v svitli, rujav in črni barvi steklenica po K 2-50 v vseh lekar-nah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

A VIII 873/11/10 1786 3

Proslovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, odd. VIII., so po prošnji dedičev po dne 18. no-vembra 1911 oziroma 18. februarja 1912 zamrlih Jožetu in Mariji Gaber iz Zgornje Senice št. 3 na prodaj po javni dražbi sledeče nepremičnine, za katere se je ustanovila pristavljena izklicna cena in sicer:

- hiša št. 3 v Zgornji Senici z vrtom
- parc. št. 33/4
- parc. št. 131 ad Senica njiva
- parc. št. 351 ad Studenčice (gozd)
- parc. št. 916/1 ad Rateče njiva
- parc. št. 918/1

Dražba se bo vršila dne 13. junija 1912 na licu mesta v Zgornji Senici št. 3, počenši ob 9. uri dopoldne.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo. Na posvetu zavarovanim upnikom osta-najo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je založiti v roke sodnije. Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri c. kr. okrajni sodnji v Ljubljani, soba št. 33.

C. kr. okr. sodišče Ljubljana, odd. VIII., dne 28. maja 1912.

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.
Obstoji že nad 35 let. 3022

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja

Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. ob-činstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, balda-hine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, volume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na **vezenje, prenavljanje stare obleke** ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenjšo postrežbo, prosil, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko.

Iščeta se za takojšnji nastop eden ali dva izurjena

sodarja

za izdelovanje sodov za cement. Vpraša naj se pri tovarni za cement na Dovjem pošta Mojstrana, Gorenjsko. 1795

Brzojavke: **Prometbanka Ljubljana.** C. kr. priv. Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 3999

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje dnarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. maja 1912. K 74.144.050.—.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-nje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 5328

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset elasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

SIMON PRAPROTNIK

stavbni in pohištveni mizar

Ljubljana, Jenkova ul. 7

priporoča svojim p. n. odjemalcem veliko zalogo vsakovrstnih

omar za led

v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, delikatesne trgovine itd. Cena najnižja, postrežba točna.

Ceniki se pošljejo na zahtevo zastoj in poštne prosto. 758

Sodi.

Več vrst sodov ima na prodaj A. REPIC, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2448

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivač streh in klepar, vpeljač strelvodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Ratschek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštne prosto. 714

Najcenejše dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred Škofijo št. 19.

Prešernova ulica št. 4.

Popravila točno in ceno. 17

Olympic 45.000 ton.

St. Louis. Adriatic.

St. Paul. Oceanic.

V Ameriko preko Pariza, Havre, Southampton ali Cherbourg-a

je najvarnejša, najhitrejša in najprijetnejša vožnja z največjim angleškimi parniki sveta »WHITE STAR LINE« ter slovečimi brzoparniki »AMERICAN LINE«, ki so moderno urejeni in na katerih dobijo potniki spalne sobice, v katerih so 2 ali 4 postelje. Hrana se potnikom razdeli v posebnih sobah pri pogrnjenih mizah. Snažnost in dobra postrežba je na teh parnikih slehernemu zagotovljena. Odhod potnikov iz Ljubljane vsak tork in soboto. Natančnejša pojasnila daje brezplačno

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

Edvard Kristan

Ljubljana, Kolodvorska ul. 41

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi : pisalni stroji.

Ceniki zastoj in franko.

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije: Dürkopp, Styria (Puch), Waffnerad.

Šivalni stroji

Ivan Dogan

mizarski mojster v Ljubljani

Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša) :

priporoča svojo bogato zalogo hišne oprave :

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce, žimnice na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd. : :

Naročila se točno izvršujejo. : : Cenik s podobami zastoj in franko. 12

Najcenejša zaloga. : : Cene brez konkurence.

Največja in najstarejša

tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez Antwerpen v Boston.

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, „Gothland“, „Marquette“, „Menominee“, „Maniton“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so znašnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak tork popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tiskarju“ 4000

Stavbena tvrdka

IVAN OGRIN

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8

se priporoča za vsa v stavbeno stroko spadajoča dela. — Zgradba zasebnih in javnih poslopij, raznih adaptacij itd. — Napravo načrtov in projektov ob po-verbi stavbe brezplačno. Delo solidno. Cene primerno nizke.